

PARTEIHARIDUSSÜSTEEM

MARKSISMI-LENINISMI
ALUSTE KOOLI

PROGRAMM

KIRJASTUS «EESTI RAAMAT»
TALLINN 1966

A-27933
PARTEIHARIDUSSÜSTEEM

MARKSISMI-LENINISMI
ALUSTE KOOLI
PROGRAMM

RAAMATUKOGU
TARTU ÜLKOOL

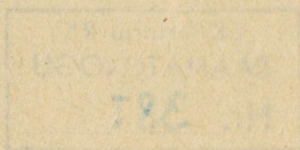
EKP Harju RK
RAAMATUKOGU
Nr. 387

KIRJASTUS «EESTI RAAMAT»,
TALLINN 1966

3 KP4
M 18

Originaali tiitel:

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU

Käesolev programm on koostatud marksismi-leninismi aluste koolide propagandistidele ja kuulajatele ning hõlmab NLKP ajaloo, poliitilise ökonomia ning dialektilise ja ajaloolise materialismi aluste õppimist. Programm on mõeldud neljaks aastaks.

Marksismi-leninismi aluste koolide õppustel on ette nähtud ülevaateleengud ja teoreetilised vestlused. Õppetöös tuleb peatähelepanu pöörata kuulajate süstemaatilisele iseseisvale tööle, programmis soovitatud marksismi-leninismi klassikute teoste ning NLKP kongresside ja Keskkomiteede pleenumite dokumentide ja materjalide põhjalikule tundmaõppimisele kuulajate poolt.

Marksismi-leninismi aluste koolide kuulajatele soovitakse abimaterjalina kasutada autorite rühma poolt koostatud ja kirjastuse «Eesti Raamat» poolt 1967. aastal väljaantavat «NLKP ajaloo ülevaadet» ja Poliitilise Kirjanduse Kirjastuse poolt väljaantavat L. Leontjevi «Poliitilise ökonomia lühikursust» ja 1966. aastal ilmunud V. Afanasjevi populaarset õpikut «Algteadmisi filosoofiast».

Poliitilise Kirjanduse Kirjastus annab iga aine kohta välja kogumiku programmis soovitatud kirjandusest ning brošüürid metoodiliste nõuannetega õppuste läbiviimiseks ning samuti näitlike vahendite albumid. Brošüürid metoodiliste nõuannetega annab välja ka kirjastus «Eesti Raamat».

Koolide õppuste sageduse ja kestvuse määravad kindlaks parteikomiteed.

NLKP AJALOO KURSUSE
õppeplaan ja programm

Jrk. nr.	Teema	Tundide arv	
		loen- guteks	vest- lusteks
1.	Mida uurib NLKP ajalugu Marksistlik-leninliku partei loomine Venemaal	2	
2.	VSDTP asutamine. Bolševismi tekkimine (aastad 1883—1904) Partei võitluses tsarismi kukutamise eest	4	2
3.	Partei esimese Vene revolutsiooni aastail (aastad 1905—1907)	2	2
4.	Partei reaktsiooni ajajärgul ja revolutsiooni uue tõusu aastail (aastad 1907—1914)	2	2
5.	Partei Esimese maailmasõja ajajärgul. Tsarismi kukutamine (1914—veebruar 1917) Partei võitluses sotsialistliku <i>vaad</i> revolutsiooni võidu ja selle saavutuste kaitsmise eest	2	2
6.	Partei kui Oktoobrirevolutsiooni juht (märts — oktoober 1917)	4	4
7.	Partei võitlus sotsialistliku revolutsiooni arendamise ja nõukogude võimu kindlus- tamise eest (oktoober 1917 — juuli 1918).	2	2
8.	Partei interventsiooni ja Kodusõja aja- järgul (aastad 1918—1920) Partei võitluses sotsialismi võidu <i>meie</i> eest	2	2
9.	Partei võitluses meie maa rahvamajan- duse taastamise eest (aastad 1921—1925).	2	2

Jrk. nr.	Teema	Tundide arv	
		loen- guteks	vest- lusteks
10.	Partei sotsialismi alusmüüri rajamise organiseerijana (aastad 1925—1932)	4	4
11.	Partei võitluses sotsialismi võidu ja selle kindlustamise eest (1933 — juuni 1941). Partei saksa fašistlike röövvalitajate purustamise organiseerijana <i>nant</i>	4	2
12.	Partei Suure Isamaasõja ajajärgul (juuni 1941—1945) Partei sotsialismi ehitamise lõpuleviimise ja kommunismile järkjärgulise ülemineku ajajärgul <i>nyll?</i>	2	2
13.	Partei NSV Liidus sotsialismi ülesehitamise lõpuleviimise ajajärgul (aastad 1946—1958) <i>p</i>	4	2
14.	Partei kommunistliku ülesehitustöö in- nustajana ja organiseerijana (aastad 1959—1966) <i>j</i>	4	4
		40	32

1. teema

MIDA UURIB NLKP AJALUGU

NLKP ajaloo aine ja meetod. Marksism-leninism kui Kommunistliku Partei tegevuse teoreetiline alus. V. I. Lenin marksistliku partei asutajana Venemaal.

Peaetapid Kommunistliku Partei võitluses ühiskonna revolutsioonilise ümberkujundamise eest, kommunismi eest.

Kommunistlik Partei kui töölisklassi avangard, kogu töörahva suunaja ja juht, maailma kommunistliku liikumise koostisosa. Partei juhtiva osa kasv kommunismi ehitamisel.

NLKP ajaloo õppimise vajalikkus. Õppeplaan, programmi ja kirjandus partei ajaloo õppimiseks marksismi-leninismi aluste koolides.

VSDTP ASUTAMINE. BOLŠEVISMI TEKKIMINE (aastad 1883—1904)

V. I. Lenin kolmest vabastusliikumise perioodist Venemaal.

Kapitalismi arenemine ja tööstusproletariaadi kujunemine Venemaal. G. V. Plehhanov ja «Töö Vabastuse» rühm.

Leninliku etapi algus marksismi arengus. V. I. Lenini võitlus liberaalse narodnikluse ja «legaalse marksismi» vastu.

Venemaa töölisliikumise tõus 90-ndatel aastatel. Sotsialismi ja töölisliikumise ühendamise algus. Peterburi «Tööliklassi Vabastusvõitluse Liit» kui uut tüüpi partei algidu.

VSDTP I kongress ja VSDTP asutamine.

Marksistliku partei loomise leninlik plaan. Leninliku «Iskra» osa partei loomises. V. I. Lenini raamatu «Mis teha?» ajalooline tähtsus. V. I. Lenini võitlus «ökonomismi» kui rahvusvahelise oportunisti erikuju vastu.

VSDTP II kongress. Partei programmi ja põhikirja vastuvõtmine. Partei keskasutuste valimised. Bolševismi kui poliitilise mõtte voolu ja poliitilise partei tekkimine.

V. I. Lenini teos «Üks samm edasi, kaks sammu tagasi» ja selle tähtsus võitluses partei ja parteilisuse eest. Uut tüüpi partei põhijooned. Menševike ja II Internatsionaali liidrite oportunisti paljastamine organisatsioonilistes küsimustes. V. I. Lenini poolt väljatöötatud partei elu normide ja parteilise juhtimise printsiipide tähtsus.

KÜSIMUSI VESTLUSEKS

1. Ajaloolised eeldused marksistliku partei loomiseks Venemaal. Leninliku etapi algus marksismi arengus.

2. Marksistliku partei loomise leninlik plaan. Leninliku «Iskra» ja V. I. Lenini raamatu «Mis teha?» ajalooline tähtsus.

3. VSDTP II kongress ja selle põhilised otsused. V. I. Lenini teos «Üks samm edasi, kaks sammu tagasi» ja selle tähtsus.

V. I. Lenin, Herzeni mälestuseks. Teosed, 18. kd., lk. 14—15.

V. I. Lenin, Mis teha? Meie liikumise valusaid küsimusi. Teosed, 5. kd., lk. 331—337, 344—345, 370—372, 378—380, 419—422, 469—476.

V. I. Lenin, Uks samm edasi, kaks sammu tagasi. Teosed, 7. kd., lk. 193—196, 374—379.

Venemaa Sotsiaaldemokraatliku Töölispartei programm. Vastu võetud partei II kongressil. Vt. «NLKP kongresside, konverentside ja Keskkomitee pleenumite resolutsioonid ja otsused», I osa, lk. 39—45. Nii antud kui ka järgmiste teemade õppimiseks soovitatakse kasutada ka ilmutat õppevahendit «NLKP ajaloo ülevaade».

3. teema

PARTEI ESIMISE VENE REVOLUTSIOONI AASTAIL (aastad 1905—1907)

Esimese Vene revolutsiooni algus, põhjused, iseloom, iseärasused ja liikumapanevad jõud.

VSDTP III kongress ja selle otsused. Bolševike strateegilise plaani ja taktikalise joone põhjendamine V. I. Lenini poolt raamatus «Sotsiaaldemokraatia kaks taktikat demokraatlikus revolutsioonis». V. I. Lenin proletariaadi hegemooniast kodanlik-demokraatlikus revolutsioonis, tööliklassi ja talurahva liidust, relvastatud ülestõusust, proletariaadi ja talurahva revolutsioonilis-demokraatlikust diktatuurist ning ajutisest revolutsioonilisest valitsusest. V. I. Lenin marksistliku partei osast revolutsioonis. Lenini teooria kodanlik-demokraatliku revolutsiooni ümberkasvamisest sotsialistlikuks revolutsiooniks.

Revolutsioonilise liikumise tõus 1905. aasta suvel ja sügisel. Ülevenemaaline poliitiline oktoobristreik. Esimeste tööliste saadikute nõukogude tekkimine.

Relvastatud detsembriülestõus Moskvas ja selle lüüasaamise põhjused.

VSDTP IV (ühinemise) kongress. Lenini programm agraarküsimuses.

VSDTP V kongress ja selle põhilised otsused.

1905.—1907. aasta revolutsiooni lüüasaamise põhjused. Esimese Vene revolutsiooni ajalooline tähtsus ja tema mõju rahvusvahelisele revolutsioonilisele liikumisele.

KÜSIMUSI VESTLUSEKS

1. Esimese Vene revolutsiooni põhjused, iseloom, iseärasused ja liikumapanevad jõud.
2. VSDTP III kongress ja selle otsused. V. I. Lenini raamatu «Sotsiaaldemokraatia kaks taktikat demokraatlikus revolutsioonis» tähtsus.
3. V. I. Lenin 1905.—1907. aasta revolutsiooni lüüasaamise põhjustest ja õppetundidest. Esimese Vene revolutsiooni rahvusvaheline tähtsus.

KIRJANDUS

V. I. Lenin, Revolutsiooni algus Venemaal. Teosed, 8. kd., lk. 76—79.

V. I. Lenin, Sotsiaaldemokraatia kaks taktikat demokraatlikus revolutsioonis. Teosed, 9. kd., lk. 7—10, 78—91.

V. I. Lenin, Moskva ülestõusu õppetunnid. Teosed, 11. kd., lk. 148—155.

VSDTP kolmas kongress. London, 12.—27. aprillil 1905. Kongressi resolutsioonid: «Relvastatud ülestõusust», «Ajutisest revolutsioonilisest valitsusest», «Suhtumine talurahvaliidumisse». Vt. «NLKP kongresside, konverentside ja Keskkomitee pleenumite resolutsioonid ja otsused», I osa, lk. 79—80, 82—83.

VSDTP V (Londoni) kongressi resolutsioon «Mitteproletaarsetesse parteidesse suhtumisest». Vt. «NLKP kongresside, konverentside ja Keskkomitee pleenumite resolutsioonid ja otsused», I osa, lk. 163—164.

4. teema

PARTEI REAKTSIOONI AJAJÄRGUL JA REVOLUTSIOONI UUE TÕUSU AASTAIL

(aastad 1907—1914)

Stolõpini reaktsioon. Bolševike võitlus partei säilitamise ja tugevdamise eest, likvidaatorite, otsovistide, trotskistide ja kokkuleplaste vastu. Bolševike taktika legaalsete ja illegaalsete võitlusvormide kasutamiseks.

Bolševikud eesotsas V. I. Leniniga võitluses ideoloogia rindel ilmsikstulnud reaktsiooni vastu. Marksismi filosoofia kaitsmine ja arendamine V. I. Lenini poolt teoses «Materialism ja empiriokrititsism».

Revolutsiooni uue tõusu algus ja partei töö elavnemine. VSDTP VI ülevenemaaline (Praha) konverents ning selle põhilised otsused ja ajalooline tähtsus.

Bolševike ajalehe «Pravda» asutamine ning tema osatähtsus partei ridade tugevdamisel ja partei sidemete laiendamisel rahvahulkadega. Bolševike fraktsioon IV

Riigiduumas. Bolševike võit legaalsetes organisatsioonides.

Parteivastase Augustibloki ideeline purustamine.

Bolševike võitlus kodanliku natsionalismi ja oportunisti vastu rahvusküsimuses. V. I. Lenin põhjendab partei programmilisi nõudmisi rahvusküsimuses.

KÜSIMUSI VESTLUSEKS

1. Bolševike võitlus reaktsiooniaastail partei säilitamise ja tugevdamise eest, rahvahulkade uueks revolutsiooniks ettevalmistamise eest.
2. VSDTP VI ülevenemaaline (Praha) konverents, selle otsused ja ajalooline tähtsus.
3. Partei leninliku programmi põhiseisukohad rahvusküsimuses.

KIRJANDUS

V. I. Lenin, Teele. Teosed, 15. kd., lk. 314—324.

V. I. Lenin, Kriitilisi märkmeid rahvusküsimuse kohta. Teosed, 20. kd., lk. 6—10 ja 16—22.

VSDTP kuues ülevenemaaline (Praha) konverents. Konverentsi resolutsioonid: «Käesolevast momendist ja partei ülesannetest», «Likvidaatorlusest ja likvidaatorite rühmast». Vt. «NLKP kongresside, konverentside ja Keskkomitee pleenumite resolutsioonid ja otsused», I osa, lk. 271—273, 283—284.

5. teema

PARTEI ESIMISE MAAILMASÕJA AJAJÄRGUL. TSARISMI KUKUTAMINE (1914—veebruar 1917)

Esimese maailmasõja põhjused ja iseloom. II Internatsionaali krahh. V. I. Lenin töölisklassi ja tema partei ülesannetest sõja ajal, võitlusest sotsiaalšovinismi ja tsentrismi vastu. Marksism-leninism õiglastest ja ebaõiglastest sõdadest. Bolševike võitlus Venemaa revolutsioonilise väljumise eest imperialistlikust sõjast.

Sotsialistliku revolutsiooni teooria arendamine V. I. Lenini poolt. V. I. Lenini teosed «Imperialism kui kapitalismi kõrgeim staadium», «Euroopa Ühendriikide loosungist» ja «Proletaarse revolutsiooni sõjaprogramm». Lenini sotsialistliku revolutsiooni teooria rahvusvaheline tähtsus.

Bolševikud rahvahulkade revolutsioonilise võitluse eesotsas kodanlik-demokraatliku Veebruarirevolutsiooni ajal. Revolutsiooni iseloom ja liikumapanevad jõud. Tsarismi

kukutamine. Partei väljatulek põranda alt. Kaksikvõim ja selle klassiolemus.

KÜSIMUSI VESTLUSEKS

1. Esimese maailmasõja põhjused ja iseloom. Marksism-leninism õiglastest ja ebaõiglastest sõdadest.
2. Lenini sotsialistliku revolutsiooni teooria.
3. Kodanlik-demokraatliku Veebruarirevolutsiooni iseloom ja liikumapanevad jõud.

KIRJANDUS

- V. I. Lenin, Sõda ja Venemaa sotsiaaldemokraatia. Teosed, 21. kd., lk. 9—18.
- V. I. Lenin, Euroopa Ühendriikide loosungist. Teosed, 21. kd., lk. 305—308.
- V. I. Lenin, Proletaarse revolutsiooni sõjaprogramm. Teosed, 23. kd., lk. 66—67.
- V. I. Lenin, Imperialism kui kapitalismi kõrgeim staadium. Teosed, 22. kd., lk. 276—282.
- V. I. Lenin, Kaksikvõimust. Teosed, 24. kd., lk. 19—22.

6. teema

PARTEI KUI OKTOOBRIREVOLUTSIOONI JUHT (märts—oktoober 1917)

Olukord Venemaal ja parteis pärast tsarismi kukutamist.

V. I. Lenini tagasitulek Venemaale. Aprilliteesid ja nende ajalooline tähtsus. Bolševike VII ülevenemaaline (aprilli) konverents ja selle otsused. Partei kurss kodanlik-demokraatliku revolutsiooni ümberkasvamisele sotsialistlikuks revolutsiooniks.

Bolševike võitlus rahvahulkade enda poole võitmiseks kaksikvõimu ajajärgul. Juulidemonstratsioon Petrogradis ja selle tulistamine. Kaksikvõimu ja revolutsiooni rahuliku arenemise perioodi lõpp. Bolševike taktika muutumine pärast juulisündmusi. V. I. Lenini artiklid «Poliitiline olukord» ja «Loosungitest». Partei VI kongress ja selle otsused. Partei kurss relvastatud ülestõusu ettevalmistamisele.

Bolševike partei Kornilovi mässu purustamise organiseerijana. Nõukogude bolševiseerumine. Loosungi «Kogu võim nõukogudele!» uus sisu.

Relvastatud ülestõusu leninlik plaan. Partei Keskkomi-

tee 10. ja 16. oktoobri otsused relvastatud ülestõusu kohta. Zinovjevi ja Kamenevi kapitulantlik joon ning Trotski parteivastane positsioon relvastatud ülestõusu ettevalmistamise ajal.

Partei kui relvastatud ülestõusu võidu organiseerija Petrogradis. II ülevenemaaline nõukogude kongress. Nõukogude võimu väljakuulutamise. Rahudekreet ja maadekreet ning nende tähtsus. Nõukogude valitsuse moodustamine eesotsas V. I. Leniniga.

Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni võidu põhjused ja tema maailma-ajalooline tähtsus.

KÜSIMUSI VESTLUSEKS

1. V. I. Lenini Aprilliteesid. Partei kurss kodanlik-demokraatliku revolutsiooni ümberkasvamisele sotsialistlikuks revolutsiooniks.

2. Partei VI kongress ja selle otsused. Partei kurss relvastatud ülestõusule.

3. Partei kui relvastatud ülestõusu võidu organiseerija Petrogradis. II ülevenemaaline nõukogude kongress.

4. Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni maailma-ajalooline tähtsus.

KIRJANDUS

V. I. Lenin, Proletariaadi ülesandeist praeguses revolutsioonis. Teosed, 24. kd., lk. 1—7.

V. I. Lenin, Poliitiline olukord. Teosed, 25. kd., lk. 157—159.

V. I. Lenin, Loosungitest. Teosed, 25. kd., lk. 164—171.

V. I. Lenin, Bolševikud peavad võtma võimu. Teosed, 26. kd., lk. 1—3.

V. I. Lenin, Marksism ja ülestõus. Teosed, 26. kd., lk. 4—9.

V. I. Lenin, Teine ülevenemaaline tööliste ja sõdatite saadikute nõukogude kongress 25.—26. oktoobril (7.—8. novembril) 1917. Teosed, 26. kd., lk. 221—224, 229—230.

7. teema

PARTEI VÕITLUS SOTSIALISTLIKU REVOLUTSIOONI ARENDAMISE JA NÕUKOGUDE VÕIMU KINDLUSTAMISE EEST

(oktoober 1917—juuli 1918)

Nõukogude võimu võidukäik. Nõukogude võimu kukutamise kontrevolutsiooniliste katsete purustamine. Nõukogude riigiaparaadi loomine. Rahvamajanduse juhtimise organiseerimine. Enesemääramise õiguse andmine kõigile Venemaa rahvastele.

Kommunistliku Partei võitlus demokraatliku rahu ja meie maa imperialistlikust sõjast väljumise eest. «Pahempoolsete kommunistide» ja trotskistide väikekodanliku avantüristliku poliitika paljastamine V. I. Lenini poolt sõja ja rahu küsimustes. Bresti rahu. Partei VII kongress ja selle otsused.

V. I. Lenini teos «Nõukogude võimu järjekordsed ülesanded».

Sotsialistliku revolutsiooni arendamine maal. Kehvikute komiteed proletariaadi diktatuuri tugipunktidenal maal. Kommunistlike parteide asutamine meie maa rahvuspiirkondades. Pahempoolsete esseeride mässi mahasurumine. Nõukogude võimu kindlustamine. Esimese Nõukogude Konstitutsiooni vastuvõtmine.

Bolševike poolt proletariaadi diktatuuri eest, sotsialistliku riigi loomise ja kindlustamise eest peetud võitluse kogemuste rahvusvaheline tähtsus.

KÜSIMUSI VESTLUSEKS

1. Kommunistliku Partei ja Nõukogude valitsuse abinõud Nõukogude riigi loomiseks.
2. Partei VII kongress ja selle otsused.
3. V. I. Lenini teos «Nõukogude võimu järjekordsed ülesanded».

KIRJANDUS

V. I. Lenin, Veider ja koletu. Teosed, 27. kd., lk. 48—55.

V. I. Lenin, Nõukogude võimu järjekordsed ülesanded. Teosed, 27. kd., lk. 209—247.

VK(b)P seitsmes kongress. Petrograd, 6.—8. märtsil 1918. Kongressi resolutsioonid. Vt. «NLKP kongresside, konverentside ja Keskkomitee pleenumite resolutsioonid ja otsused», I osa, lk. 405—407.

8. t e e m a

PARTEI INTERVENTSIOONI JA KODUSÕJA AJAJÄRGUL (aastad 1918—1920)

Maailma imperialism ja sisemaine kontrevolutsioon kui välismaise sõjalise interventsiooni ja kodusõja organiseerijad Nõukogude Venemaa vastu. Tööraha mobiliseerimine Kommunistliku Partei poolt isamaasõtta interventide ja valgekaartlaste vastu. Regulaarse Punaarmee moodustamine ja tema esimesed edusammud. Saksa inter-

ventsiooni krahh. Sõjakommunismi poliitika ja selle olemus.

Revolutsiooni tõus ja kommunistlike parteide tekkimine välismaal. III, Kommunistliku Internatsionaali asutamine.

Partei VIII kongress. Sotsialismi ülesehitamise programmi vastuvõtmine. V. I. Lenin kritiseerib Buhharini ja Pjatakovi parteivastaseid vaateid partei programmi küsimustes. Kongressi otsus kesktalurahvasse suhtumise kohta. Sõjaväeküsimus kongressil.

Koltšaki ja Denikini, valgepoolakate ja Wrangeli purustamine.

Kommunistlikud laupäevakud. V. I. Lenini teose «Suur algatus» ajalooline tähtsus.

Partei IX kongress. Venemaa elektrifitseerimise leninlik plaan. Ühtse riikliku planeerimise küsimus.

Kommunistlik Partei eesotsas V. I. Leniniga kui Nõukogude rahva poolt interventide ja valgekaartlaste ühendatud jõudude üle saavutatud võidu organiseerija. Nõukogude vabariigi jõu allikad ja Kodusõjas saavutatud võidu ajalooline tähtsus.

V. I. Lenini raamat ««Pahempoolsuse» lastehaigus kommunismis» Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni ja Kommunistliku Partei ajalooliste kogemuste rahvusvahelisest tähtsusest. V. I. Lenin kommunistliku liikumise strateegiast ja taktikast.

V. I. Lenini teose ««Pahempoolsuse» lastehaigus kommunismis» maailma-ajalooline tähtsus.

KÜSIMUSI VESTLUSEKS

1. Partei VIII kongress ja selle ajalooline tähtsus.
2. Kommunistlik Partei kui nõukogude rahva poolt Kodusõja aastail interventide ja valgekaartlaste üle saavutatud võidu organiseerija.
3. V. I. Lenini teos ««Pahempoolsuse» lastehaigus kommunismis» ja selle tähtsus.

KIRJANDUS

V. I. Lenin, VK(b)P Keskkomitee teesid seoses Idarinde olukorraga. Teosed, 29. kd., lk. 251—254.

V. I. Lenin, Suur algatus. Teosed, 29. kd., lk. 379—380, 386—395.

V. I. Lenin, Kõik võitluse Denikini vastu! (Venemaa Kommunistliku (bolševike) Partei Keskkomitee kiri partei organisatsioonidele). Teosed, 29. kd., lk. 402—405.

V. I. Lenin, «Pahempoolsuse» lastehaigus kommunismis. Teosed, 31. kd., lk. 7—22, 28—57, 64—65, 69—74.

Venemaa Kommunistliku (bolševike) Partei

programm. Vastu võetud partei VIII kongressil. Vt. «NLKP kongresside, konverentside ja Keskkomitee pleenumite resolutsioonid ja otsused», I osa, lk. 409—414.

VK(b)P kaheksas kongress. Moskva, 18.—23. märtsil 1919. Kongressi resolutsioon «Keskjalurahvasse suhtumisest». Vt. «NLKP kongresside, konverentside ja Keskkomitee pleenumite resolutsioonid ja otsused», I osa, lk. 446—449.

9. teema

PARTEI VÕITLUSES MEIE MAA RAHVAMAJANDUSE TAASTAMISE EEST

(aastad 1921—1925)

Meie maa rahvusvaheline ja siseolukord pärast interventide ja valgekaartlaste purustamist. Kodusõja lõppemine. Diskussioon parteis ametiühingute kohta.

Partei X kongress ja selle otsused. Uue majanduspoliitika olemus ja tähtsus.

Partei XI kongress. Uue majanduspoliitika esimesed edusammud.

Partei võitlus Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu loomise eest. NSV Liidu moodustamine kui partei leninliku rahvuspoliitika võit.

V. I. Lenini viimased artiklid ja kirjad. NSV Liidus sotsialismi ülesehitamise plaani ja kommunistliku ülesehitustöö perspektiivide väljatöötamine V. I. Lenini poolt. V. I. Lenin sotsialismi materaal-tehnilisest baasist. Raskestööstuse ja meie maa elektrifitseerimise tähtsus sotsialismi ja kommunismi ehitamises. V. I. Lenin põllumajanduse sotsialistlikust ümberkujundamisest, kultuurirevolutsioonist ja selle läbiviimise teedest.

V. I. Lenin proletariaadi diktatuuri kui sotsialistliku ülesehitustöö peamise tööriista ajaloolisest osast, tööliklassi ja talurahva liidu ning NSV Liidu rahvaste sõpruse igakülgsest kindlustamisest.

Kommunistliku Partei juhtiva osa suurenemine sotsialismi ehitamisel. Partei XII kongress ja selle otsused. V. I. Lenini ettepanekud kongressile.

Partei Keskkomitee abinõud rahvamajanduse taastamisega seotud raskustest jagusaamiseks ning linna ja maa sidemete tugevdamiseks.

Partei võitlus trotskismi vastu, Lenini õpetuse puhtuse kaitseks, leninismi revideerimise vastu. V. I. Lenini hai-

gus ja surm. Leninlik kutse tööliste vastuvõtuks parteisse. Partei XIII kongress ja selle otsused. V. I. Lenini «Kiri kongressile». Partei XIV ülevenemaaline konverents.

KÜSIMUSI VESTLUSEKS

1. VK(b)P X kongress. Uue majanduspoliitika olemus.
2. NSV Liidu moodustamine kui partei leninliku rahvuspoliitika kehastus.
3. NSV Liidus sotsialismi ülesehitamise leninlik plaan ja selle maailma-ajalooline tähtsus.

KIRJANDUS

V. I. Lenin, Kommunistliku Internatsionaali III kongress 22 juunil — 12. juulil 1921. Teosed, 32. kd., lk. 434—435.

V. I. Lenin, Lehekülgi päevikust. Teosed, 33. kd., lk. 422—426.

V. I. Lenin, Kooperatsioonist. Teosed, 33. kd., lk. 427—431.

V. I. Lenin, Meie revolutsioonist. Teosed, 33. kd., lk. 436—439.

V. I. Lenin, Kuidas reorganiseerida Tööliste-Talupoegade Inspektsioon. Teosed, 33. kd., lk. 440—444.

V. I. Lenin, Pigem vähem, aga paremini. Teosed, 33. kd., lk. 445—451.

V. I. Lenin, Kiri kongressile. Riiklikule Plaanikomisjonile seadusandlike funktsioonide andmisest. Rahvuste küsimusest ehk «autonomiseerimisest». Teosed, 36. kd., lk. 543—547, 548—551, 554—560.

VK(b)P X kongress. Moskva, 8.—16. märtsil 1921. Kongressi resolutsioonid: «Partei ühtsusest», «Toiduainete andmise kohustuse asendamisest naturaalmaksuga». Vt. «NLKP kongresside, konverentside ja Keskkomitee pleenumite resolutsioonid ja otsused», I osa, lk. 527—529, 561—562.

10. teema

PARTEI SOTSIALISMI ALUSMÜÜRI RAJAMISE ORGANISEERIJANA (aastad 1925—1932)

Partei XIV kongress ja selle otsused. Partei kurss meie maa sotsialistlikule industrialiseerimisele, ajakohase rasketööstuse loomisele. Zinovjevi-Kamenevi «uue opositsiooni» ideeline purustamine. Nõukogude rahva jõudude mobiliseerimine maa industrialiseerimise kursi elluviimisele. NSV Liidu industrialiseerimise leninliku programmi arendamine ja konkretiseerimine partei poolt. Sotsialistliku industrialiseerimise sise- ja välisraskused ja nendest jagusaamine.

Suurtööstuse kiire kasvutempo. Olukord põllumajanduses ja selle mahajäämuse põhjused.

ÜK(b)P XV kongress. Partei kurss põllumajanduse kollektiviseerimisele ja kulakluse intensiivsemale ründamisele.

Trotskistlik-zinovjevliku parteivastase bloki ideeline ja organisatsiooniline purustamine.

Ettevalmistused sotsialismi pealetungiks kogu rindel. Partei võitlus parempoolse kallaku vastu.

Partei XVI konverents ja selle otsused. Rahvamajanduse arendamise esimene viie aasta plaan.

Massilise kolhoosiliikumise algus. Leninliku kooperatsiooniplaani loov arendamine partei poolt. Kulakluse kui klassi likvideerimise poliitikale üleminek täieliku kollektiviseerimise alusel. Töölisklassi juhtiva osa kasv ja tema abi suurenemine talurahvale põllumajanduse sotsialistlikul ümberkujundamisel.

Partei võitlus kolhooside ülesehitamise leninlike printsiipide moonutamise vastu.

Partei XVI kongress ja selle otsused. Partei organisatsiooniline ja poliitiline töö sotsialismi laiahaardelise, kogu rindel toimuva pealetungi tagamiseks. Uute tööstusettevõtete ehitamise tempo kiirendamine. Purustatud ekspluataatorlike klasside vastupanust jagusaamine. Partei võitlus kolhooside organisatsioonilise ja majandusliku kindlustamise eest.

Partei tegevus kultuurirevolutsiooni läbiviimisel.

KÜSIMUSI VESTLUSEKS

1. ÜK(b)P XIV kongress. Partei kurss meie maa sotsialistlikule industrialiseerimisele.

2. ÜK(b)P XV kongress. Partei kurss põllumajanduse kollektiviseerimisele.

3. Partei võitlus esimese viie aasta plaani ennetähtaegse täitmise eest.

4. Partei organisatsiooniline ja poliitiline töö sotsialismi laiahaardeliseks ehitamiseks.

KIRJANDUS

ÜK(b)P XIV kongress. Moskva, 18.—31. detsembril 1925. Kongressi resolutsioon Keskkomitee aruande kohta. Vt. «NLKP kongresside, konverentside ja Keskkomitee pleenumite resolutsioonid ja otsused», II osa, lk. 191—199.

ÜK(b)P XV kongress. Moskva, 2.—19. detsembril 1927. Kongressi resolutsioon Keskkomitee aruande kohta. Vt. «NLKP kongresside, konverentside ja Keskkomitee pleenumite resolutsioonid ja otsused», II osa, lk. 423—430.

UK(b)P Keskkomitee 1930. aasta 5. jaanuari otsus «Kollektiviseerimise tempost ja riigi abist kolhooside ülesehitamisel». Vt. «NLKP kongresside, konverentside ja Keskkomitee pleenumite resolutsioonid ja otsused», II osa, lk. 650—653.

UK(b)P Keskkomitee 1930. aasta 14. märtsi otsus «Võitlusest partei joone moonutamise vastu kolhoosiliikumises». Vt. «NLKP kongresside, konverentside ja Keskkomitee pleenumite resolutsioonid ja otsused», II osa, lk. 654—657.

11. teema

PARTEI VÕITLUSES SOTSIALISMI VÕIDU JA KINDLUSTAMISE EEST

(1933—juuni 1941)

Sotsialismi majandusliku alusmüüri ülesehitamine NSV Liidus. Esimese viisaastaku kokkuvõtted. NSV Liidu industrialiseerimine kui töölisklassi ja kogu nõukogude rahva suur kangelastegu. Nõukogudemaa majandusliku sõltumata kindlustamine. Kolhoosikorra loomine kui suur revolutsioon majandussuhetes, kogu talurahva elulaadis. Tööraha heaolu ja kultuuritaseme tõus. NSV Liidu rahvaste tegeliku ebavõrdsuse likvideerimine. Sotsialistlike rahvuste kujunemine.

UK(b)P XVII kongress. NSV Liidu rahvamajanduse arendamise teine viie aasta plaan.

Partei tegevus viie aasta plaani ennetähtaegseks täitmiseks. Rahvamajanduse rekonstrueerimine. Võitlus uue tehnika kasutuselevõtmise eest. Stahhaanovlik liikumine ja selle tähtsus. Kolhoosnikute-lööktöölise II kongress. Kommunistliku Internatsionaali VII kongress.

Teise viisaastaku tulemused. Sotsialismi võit NSV Liidus ja selle maailma-ajalooline tähtsus. Uue konstitutsiooni vastuvõtmine.

UK(b)P XVIII kongress. NSV Liidu jõudmine sotsialismi ehitamise lõpuleviimise ajajärku. NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kolmas viie aasta plaan.

Partei ja Nõukogude riigi võitlus fašistlikule agressioonile kollektiivse vastulöögi organiseerimiseks. Teise maailmasõja algus, põhjused ja iseloom. Partei abinõud meie maa majanduse ja kaitsevõime tugevdamiseks.

UK(b)P XVIII konverents ja selle otsused.

KÜSIMUSI VESTLUSEKS

1. Sotsialismi võit NSV Liidus kui partei ja rahva suur saavutus.
2. Partei tegevus Nõukogudemaa majanduse ja kaitsevõime tugevdamiseks.

KIRJANDUS

ÜK(b)P Keskkomitee ja Keskkontrollkomisjoni ühine pleenum 7.—12. jaanuaril 1933. Pleenumi resolutsioon «Esimese viisaastaku tulemused ja 1933. aasta — teise viisaastaku esimese aasta — rahvamajandusplaan». Vt. «NLKP kongresside, konverentside ja Keskkomitee pleenumite resolutsioonid ja otsused», III osa, lk. 177—187.

ÜK(b)P XVII kongress. Moskva, 26. jaanuaril — 10. veebruaril 1934. Kongressi resolutsioonid ja otsused. Vt. «NLKP kongresside, konverentside ja Keskkomitee pleenumite resolutsioonid ja otsused», III osa, lk. 204—206, 222—224.

ÜK(b)P XVIII kongress. Moskva, 10.—21. märtsil 1939. Kongressi resolutsioonid. Vt. «NLKP kongresside, konverentside ja Keskkomitee pleenumite resolutsioonid ja otsused», III osa, lk. 337—343, 362—364.

ÜK(b)P XVIII konverents. Moskva, 15.—20. veebruaril 1941. «Partei organisatsioonide ülesannetest tööstuse ja transpordi alal». Vt. «NLKP kongresside, konverentside ja Keskkomitee pleenumite resolutsioonid ja otsused», III osa, lk. 422—432.

12. teema

PARTEI SUURE ISAMAASÕJA AJAJÄRGUL (juuni 1941—1945)

Fašistliku Saksamaa sõnamurdlik kallaletung NSV Liidule. Nõukogude Liidu Suure Isamaasõja iseloom ja eesmärgid. Sõja esimese perioodi raskused ja partei võitlus nendest jagusaamiseks. Nõukogude rahva kõigi jõudude mobiliseerimine partei poolt saksa fašistide agressiooni tagasilöömiseks.

Nõukogude armee poolt Moskva all saavutatud võidu sõjaline, poliitiline ja rahvusvaheline tähtsus.

Kommunistlik Partei kui sõja käigus toimunud otsustava murrangu organiseerija. Üldrahvalik võitlus hitlerlike röövvalutajate vastu ajutiselt vaenlase poolt okupeeritud territooriumil. Nõukogude rahva kangelaslik töö tagalas. Stalingradi all ja Kurski kaarel hitlerlaste purustamise tähtsus.

Partei abinõud rahvamajanduse taastamiseks Saksa fašistlike röövvalutajate ikke alt vabastatud piirkondades.

Kommunistlik Partei sõja võiduka lõpuleviimise organi-
seerijana.

Nõukogudemaa täielik puhastamine fašistlikest rööv-
vallutajatest. Nõukogude armee abi Euroopa rahvastele
nende vabastamisel fašismi ikke alt. Fašistliku Saksamaa
kapituleerumine.

Nõukogude rahva osa imperialistliku Jaapani purusta-
mises. Teise maailmasõja lõppemine.

Nõukogude rahva jõu ja võimsuse allikad Suures Isa-
maasõjas. Nõukogude Liidu poolt Suures Isamaasõjas
saavutatud võidu maailma-ajalooline tähtsus.

KÜSIMUSI VESTLUSEKS

1. Fašistliku Saksamaa sõnamurdlik kallaletung NSV Liidule.
Suure Isamaasõja iseloom ja eesmärgid.

2. Kommunistlik Partei nõukogude rahva poolt Saksa fašistlike
röövvallutajate üle saavutatud võidu innustaja ja organiseerijana.

3. Nõukogude Liidu jõu allikad ja tema poolt Suures Isamaasõjas
saavutatud võidu maailma-ajalooline tähtsus.

KIRJANDUS

V. I. Lenin, Sotsialistlik isamaa on hädaohus! Teosed, 27. kd.,
lk. 12—15.

V. I. Lenin, Asjalikule pinnale. Teosed, 27. kd., lk. 56—57.

Rindelähedaste piirkondade partei ja nõuko-
gude organisatsioonidele. NSV Liidu Rahvakomis-
saride Nõukogu ja ÜK(b)P Keskkomitee 1941. aasta
29. juuni direktiivist. Vt. raamatus «NLKP ajaloo kresto-
maatia», 2. kd., Moskva, Politizdat, 1965, lk. 208—210 (v. k.).

L. I. Brežnev, Nõukogude rahva grandioosne võit. Ettekanne
Suures Isamaasõjas nõukogude rahva poolt saavutatud võidu 20. aast-
päevale pühendatud pidulikul koosolekul. «Rahva Hääl», 9. mail 1965.

13. teema

PARTEI NSV LIIDUS SOTSIALISMI ÜLES- EHITAMISE LÕPULEVIIMISE AJAJÄRGUL

(aastad 1946—1958)

Põhjalikud muutused rahvusvahelises olukorras pärast
Teist maailmasõda. Sotsialismi maailmasüsteemi kujune-
mine. Kapitalismi maailmasüsteemi üldkriisi süvenemine.
Kommunistlike ja töölisparteide mõju kasv.

Nõukogudemaa üleminek rahuaegsele ülesehitustööle.
Partei võitlus neljanda viie aasta plaani täitmise eest.
Partei tegevus töörahva kommunistlikul kasvatamisel.

- 3) NLKP XIX kongress NSV Liidu rahvamajanduse arendamise viienda viie aasta plaanist, partei nimetuse muutmisest.
- 4) NLKP Keskkomitee 1953. aasta septembripleenum põllumajanduse arendamisest. Partei võitlus edasise tehnilise progressi eest tööstuses.
- 5) NLKP XX kongress ja selle tähtsus. NLKP XX kongress mõningatest kaasaja rahvusvahelise arengu põhimõttelistest küsimustest. Kongress NSV Liidu rahvamajanduse arendamise ülesannetest ning parteiorganisatsioonide organisatsioonilise ja ideoloogilise töö parandamisest. NLKP Keskkomitee 1956. aasta 30. juuni otsus «Isikukultusest ja selle tagajärgedest ülesamise kohta».
- 6) NLKP osa kommunistlike ja töölisparteide edasises ühtekoondumises marksismi-leninismi printsiipide alusel. Moskvas 1957. aasta novembris toimunud sotsialistlike maade kommunistlike ja töölisparteide esindajate nõupidamise deklaratsioon.

KÜSIMUSI VESTLUSEKS

1. Põhjalikud muutused rahvusvahelises olukorras pärast Teist maailmasõda. Sotsialismi maailmasüsteemi kujunemine.
2. Partei tegevus rahvamajanduse taastamisel ja arendamisel.
3. NLKP XX kongress ja selle tähtsus.
4. NLKP osa kommunistlike ja töölisparteide edasisel ühtekoondumisel marksismi-leninismi printsiipide alusel.

KIRJANDUS

NLKP XIX kongress. Moskva. 5.—14. oktoobril 1952. Kongressi resolutsioonid: «Direktiivid NSV Liidu arendamise viie aasta plaani kohta aastaks 1951—1955», «Partei nimetuse muutmisest». Vt. «NLKP kongresside, konverentside ja Keskkomitee pleenumite resolutsioonid ja otsused», III osa, lk. 547—569.

NLKP XX kongress. Moskva. 14.—25. veebruaril 1956. Kongressi resolutsioon NLKP Keskkomitee aruande põhjal. Tallinn, 1956, lk. 3—24.

Isikukultusest ja selle tagajärgedest ülesamise kohta. NLKP Keskkomitee otsus. Tallinn, 1956.

Kogumik «Kaasaja teoreetilisi probleeme». Tallinn, 1961, lk. 6—21.

PARTEI KOMMUNISTLIKU ÜLESEHITUSTÖÖ INNUSTAJA JA ORGANISEERIJANA

(aastad 1959—1966)

NLKP erakorraline XXI kongress. Kongress sotsialismi täielikust ja lõplikust võidust NSV Liidus. NSV Liidu rahvamajanduse arendamise seitsme aasta plaan.

Tööraha tööalase ja poliitilise aktiivsuse tõus võitluses seitseaastaku täitmise eest. Sotsialistlik võistlus ja kommunistliku töö liikumine.

1960. aasta novembris Moskvas toimunud kommunistlike ja töölisparteiade nõupidamine ja selle tähtsus. Nõupidamise avaldus kui kommunistlike ja töölisparteiade võitlusprogramm.

NLKP XXII kongress. Partei uue programmi — kommunismi ehitamise programmi — vastuvõtmine. NLKP programm kommunistliku ülesehitustöö peaülesannetest.

Partei organisatoorse tegevuse arendamisest ja täiustamisest. NLKP Keskkomitee 1964. aasta oktoobripleenum ja novembripleenum ning nende otsuste tähtsus.

NLKP Keskkomitee 1965. aasta märtsipleenum NSV Liidu põllumajanduse edasiarendamise pakulistest abinõudest.

NLKP Keskkomitee 1965. aasta septembripleenum tööstuse juhtimise parandamisest, planeerimise täiustamisest ja tööstusliku tootmise majandusliku stimuleerimise intensiivistamisest.

NLKP XXIII kongress. Praegune rahvusvaheline olukord ja NLKP välispoliitiline tegevus. Partei võitlus kommunismi materiaaltehnilise baasi loomise, nõukogude rahva elatustaseme tõstmise, teaduse ja kultuuri arendamise eest.

NLKP XXIII kongressi direktiivid NSV Liidu rahvamajanduse arendamise viie aasta (1966—1970) plaani kohta.

Partei juhtiva osa kasv kommunistlikus ülesehitustöös.

NLKP XXIII kongressi rahvusvaheline tähtsus.

Parteiorganisatsioonide töö NLKP XXIII kongressi otsuste elluviimiseks ja viie aasta plaani ennetähtaegseks täitmiseks.

KÜSIMUSI VESTLUSEKS

1. Kommunistliku Partei tegevus NLKP XXII kongressi otsuste täitmisel. NLKP Keskkomitee 1964. aasta oktoobripleenumi ja novembripleenumi otsuste tähtsus.
2. NLKP Keskkomitee 1965. aasta märtsipleenum NSV Liidu põllumajanduse arendamise pakilistest abinõudest.
3. NLKP Keskkomitee 1965. aasta septembripleenum tööstuse juhtimise parandamisest, planeerimise täiustamisest ja tööstusliku tootmise majandusliku stimuleerimise intensiivistamisest.
4. NLKP XXIII kongress partei sise- ja välispoliitikast.
5. Uue viie aasta plaani põhiülesanded ja iseärasused.
6. Partei juhtiva osa kasv kommunistlikus ülesehitustöös.

KIRJANDUS

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXII kongressi resolutsioon NLKP Keskkomitee aruande põhjal. Tallinn, 1961.

Kogumik «Kaasaja teoreetilisi probleeme», Tallinn, 1961, lk. 32—74.

NSV Liidu põllumajanduse edasiarendamise pakilistest abinõudest. NLKP Keskkomitee pleenumi otsus, vastu võetud 26. märtsil 1965. Tallinn, 1965, lk. 36—39.

Tööstuse juhtimise parandamisest, planeerimise täiustamisest ja tööstusliku tootmise majandusliku stimuleerimise intensiivistamisest. NLKP Keskkomitee pleenumil 29. septembril 1965 vastuvõetud otsus. Tallinn, 1965, lk. 49—55.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXIII kongressi resolutsioon NLKP Keskkomitee aruande põhjal. Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXIII kongressi otsus NLKP põhikirja osalise muutmise kohta. Tallinn, 1966.

NLKP XXIII kongressi direktiivid NSV Liidu rahvamajanduse arendamise viie aasta (1966—1970) plaani kohta. Tallinn, 1966.

L. I. Brežnev, NLKP Keskkomitee aruanne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXIII kongressile. Tallinn, 1966.

A. N. Kossõgin, NLKP XXIII kongressi direktiivid NSV Liidu rahvamajanduse arendamise viie aasta (1966—1970) plaani kohta. Tallinn, 1966.

POLIITILISE ÖKONOOMIA KURSUSE õppeplaan ja programm

Jrk. nr.	Teema	Tundide arv	
		loen- guteks	vest- lusteks
1.	Mida uurib poliitiline ökonomia	2	2
	I. Kapitalistlik kord		
2.	Kapitalistlik kaubatootmine	2	2
3.	Kapitalistliku ekspuuteerimise olemus . . .	2	2
4.	Lisaväärtuse jagunemine ekspuuteerijate rüh- made vahel	2	2
5.	Kapitalistlik taastootmine ja majanduskriisid	2	2
6.	Imperialismi põhjooned	2	2
7.	Imperialismi koht ajaloo. Kapitalismi üld- kriis	2	2
	II. Sotsialism ja kommunism		
8.	Kapitalismilt sotsialismile ülemineku ajajärk	2	2
<u>9.</u>	Sotsialistlik majandussüsteem	2	2
10.	Sotsialistliku majanduse plaanipärane are- nemine	2	2
11.	Kaubatootmine sotsialismi tingimustes . .	2	2
12.	Isemajandamine ja rentaablus	2	2
13.	Ühiskondliku töö sotsialistlik organisatsioon	2	2
14.	Töö järgi jaotamine ja ühiskondlikud tarbi- misfondid	2	2
15.	Sotsialistlik taastootmine ja ringlusprotsess	2	2
16.	Sotsialistlik maailmamajandussüsteem . . .	2	2
17.	Sotsialismilt kommunismile	4	4
	Kokku	36	36

1. teema

MIDA UURIB POLIITILINE ÖKONOOMIA

1. Mis on ühiskondlik tootmine. Töö osa inimese elus. Tootlikud jõud ja tootmissuhted. Tootmissuhete põhitüübid. Eraomandus ja inimese ekspuuteerimine teise inimese poolt. Klassivõitlus.

2. Ühiskonna arenemise majandusseadused. Mis on majandusseadused. Majandusseaduste objektiivne iseloom. Miks on tähtis tundma õppida majandusseadusi.

3. Poliitilise ökonoomia koht marksismi-leninismi teoorias. K. Marx, F. Engels ja V. I. Lenin poliitilise ökonoomia kui ühiskonna revolutsioonilise ümberkujundamise teaduse rajajatena. Poliitilise ökonoomia edasiarendamine NLKP ning vennalike kommunistlike ja töölisparteide dokumentides. Marksistlik-leninliku poliitilise ökonoomia tähtsus proletariaadi klassivõitluse ja kommunistliku ühiskonna ehitamise seisukohalt.

KÜSIMUSI VESTLUSEKS

1. Milline tähtsus on ühiskonna elus materiaalsel tootmisel.
2. Mida on mõeldud tootlike jõudude ja tootmissuhete all.
3. Milles seisavad ürgkogukondliku, orjandusliku, feodaalse, kapitalistliku ja sotsialistliku tootmisviisi iseloomulikud jooned.
4. Milline on majandusseaduste iseloom.
5. Mida annab poliitilise ökonoomia uurimine.

KIRJANDUS

K. Marx, Eessõna teosele «Poliitilise ökonoomia kriitikast». K. Marx ja F. Engels. Valitud teosed, I kd., lk. 280—283.

K. Marx, Kapital. Eessõna esimesele trükile ja järelsõna teisele trükile. Kapital, I kd., lk. 3—18.

F. Engels, Töö osa ahvi kujunemisel inimeseks. K. Marx ja F. Engels. Valitud teosed, II kd., lk. 63—73.

V. I. Lenin, Marksismi kolm allikat ja kolm komponenti. Teosed, 19. kd., lk. 3—8.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm. Sissejuhatus.

L. Leontjev, «Poliitilise ökonoomia lühikursus». Tallinn, 1964 (soovitatakse kõigi kursuse teemade õppimisel).

KAPITALISTLIK KORD

2. teema

KAPITALISTLIK KAUBATOOTMINE

1. Mis on kaubatootmine. Kaubatootmise tekkimise tingimused. Lihtne kaubatootmine ja kapitalistlik kaubatootmine, nende ühised jooned ja erinevused. Kaup ja selle omadused. Kauba tarbimisväärtus ja väärtus. Töö kui väärtuse alus. Konkreetne ja abstraktne töö. Lihtsa kaubatootmise vastuolu.

2. **Raha kapitalismi tingimustes.** Raha olemus ja funktsioonid. Kuld ja paberraha. Hind. Mis on inflatsioon. Inflatsiooni mõju töörahvale.

3. **Väärtusseadus kapitalistlikus tootmises.** Milles ilmneb väärtusseaduse toime. Väärtusseaduse osa kapitalismi tekkimises ja arenemises.

KÜSIMUSI VESTLUSEKS

1. Millised on kauba põhiomadused.
2. Miks on töö kauba väärtuse alus.
3. Raha põhifunktsioonid.
4. Millist osa etendab väärtusseadus kapitalismi tekkimises ja arenemises.
5. V. I. Lenin Marxi kaubaõpetuse tähtsusest.

KIRJANDUS

- K. Marx, Palk, hind ja kasum. Osa «Väärtus ja töö». K. Marx ja F. Engels. Valitud teosed, I kd., lk. 327—333.
- K. Marx, Kapital, I kd., I. ptk., § 1—2, lk. 39—49.
- V. I. Lenin, Kapitalismi arenemine Venemaal. Teosed, 3. kd., lk. 15—17.
- V. I. Lenin, Karl Marx. Osa «Väärtus». Teosed, 21. kd., lk. 43—44.

3. teema

KAPITALISTLIKU EKSPLUATEERIMISE OLEMUS

1. **Kapital ja palgatöö.** Kapitalismi tekkimise tingimused. Kapitali esialgne akumulatsioon. Tootmisvahendite eraomandus. Tööjõud kui kaup. Tööjõu kui kauba iseärasused.

2. **Lisaväärtuse tootmine.** Mis on lisatöö ja lisaväärtus. Püsiv- ja muutuvkapital. Lisaväärtuse norm; ekspuateerimise aste. Kapitalistlik ekspuateerimine ja selle maskeerimise vormid. Palk kapitalismi tingimustes. Kodanluse silmakirjalikud väljamõeldised vabadusest ja võrdsest kapitalistlikus ühiskonnas. Kapitalismi põhivastuolu. Õpetus lisaväärtusest kui marksistlik-leninliku poliitilise ökonoomia nurgakivi.

3. **Kapitalismi arenemine ja töörahvahulkaade olukord.** Kapitalistide rikkuse kasv. Kapitali akumulatsioon ja tööliklass. Kapitalistliku akumulatsiooni üldine seadus. Proletariaadi relatiivne ja absoluutne vaesumine. Tööpuudus kui tööliklassi nuhtlus. Proletariaadi poliitiline ja majanduslik võitlus. Tööliklass kapitalismi hauakaevajana.

KÜSIMUSI VESTLUSEKS

1. Kuidas tekib lisaväärtus kapitalismi tingimustes.
2. Kuidas maskeeritakse kapitalistlikku ekspuuteerimist.
3. Millised on tööpuuduse põhjused kapitalismi tingimustes.
4. Kuidas muutub töörahvahulkade olukord kapitalismi arene-
misega.
5. Milles seisab tööliklassi ajalooline missioon.

KIRJANDUS

- K. M a r x, Kapital, I kd., 14. ptk., lk. 439—447.
K. M a r x, Palk, hind ja kasum. Osad 7—9. K. M a r x ja F. Engels.
Valitud teosed, I kd., lk. 333—338.
V. I. L e n i n, Karl M a r x. Osa «Lisaväärtus». Teosed, 21. kd.,
lk. 44—53.

4. t e e m a

LISAVÄÄRTUSE JAGUNEMINE EKSPUATEERIJATE RÜHMAD VAHEL

1. **Tööstuskapitalistide kasum.** Kauba väärtus ja toot-
miskulud. Kapitalistlik kasum. Kasuminorm ja selle üht-
lustumine. Tootmishind.

2. **Kaubanduskapital ja laenukapital.** Kaubanduskapital
ja kaubanduslik kasum. Kaubandustöötajate ekspuatee-
rimise iseärasused. Laenukapital ja laenuprotsent. Aktsia-
kapital.

3. **Maarent kapitalismi tingimustes.** Agraarsuhted ko-
danlikus ühiskonnas. Maaeraomandus. Diferentsiaalrent
ja absoluutne rent. Tööliklassi ja töötava talurahva
huvide ühtsus võitluses ekspuateerijate vastu. Linna ja
maa vastandlikkuse suurenemine kapitalistlikus ühis-
konnas.

KÜSIMUSI VESTLUSEKS

1. Kuidas ekspuateerijad omastavad lisaväärtust.
2. Milles mitmesuguste ekspuateerijate rühmade huvid ühte lange-
vad ja milles nad erinevad.
3. Mis on kaubandusliku kasumi, laenuprotsendi ja maarendi alli-
kaks.
4. Millist osa etendab maaeraomandus.

KIRJANDUS

- K. M a r x, Kapital, I kd., 24. ptk., §§ 1—3 ja 7. Lk. 621—645,
660—662.
K. M a r x, Kapital, III kd., 9. ptk., lk. 146—162.

K. M a r x, Palk, hind ja kasum. Osad 10—11. K. Marx ja F. Engels. Valitud teosed, I kd., lk. 338—341.

V. I. L e n i n, Tööliste palgad ja kapitalistide kasum Venemaal. Teosed, 18. kd., lk. 231—232.

V. I. L e n i n, Kuidas härrad kapitalistid varjavad kasumeid (Kontrolliküsimuse puhul). Teosed, 25. kd., lk. 120—122.

5. t e e m a

KAPITALISTLIK TAASTOOTMINE JA MAJANDUSKRIISID

1. **Lihtne ja laiendatud kapitalistlik taastootmine.** Tootmise pideva uuendamise vajalikkus. Laiendatud taastootmise iseloomulikud jooned. Ühiskondlik produkt ja rahvatulu. Mida on vaja tootmise laiendamiseks. Kapitalistliku taastootmise lepitamatud vastuolud. Realiseerimisprobleem.

2. **Majanduskriisid kapitalismi tingimustes.** Ületootmise kriisid kui kapitalismi vältimatu kaaslane. Kriisi iseloomulikud jooned. Milles on majanduskriiside peapõhjus. Majanduskriisid tänapäeva kapitalistlikus maailmas.

3. **Kriisid ja töörahva olukord.** Kriiside tagajärjed töölisklassile. Tööpuuduse kasv ja töörahva materiaalse olukorra halvenemine. Kriisid ja nende mõju kapitalismi vastuolude teravnemisele.

KÜSIMUSI VESTLUSEKS

1. Mis on lihtne ja laiendatud taastootmine.
2. Milles seisavad kapitalistliku taastootmise lepitamatud vastuolud.
3. Millest on tingitud majanduskriiside paratamatus kapitalismi ajal.
4. Kuidas mõjuvad kriisid töörahva olukorrale.

KIRJANDUS

K. M a r x, Palgatöö ja kapital. V osa. K. Marx ja F. Engels. Valitud teosed, I kd., lk. 72—77.

F. E n g e l s, Anti-Dühring. Ülevaade teooriast. Lk. 237—242.

V. I. L e n i n, Kriisi õppetunnid. Teosed, 5. kd., lk. 71—75.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm. I osa, IV jagu.

IMPERIALISMI PÕHIJONED

1. **Teadusliku imperialismiteooria väljatöötamine V. I. Lenini poolt.** Monopolide võim kui imperialismi olemus. Kuidas tekkisid kapitalistlikud monopolid. Monopolide põhivormid. Konkurentsivõitluse teravnemine imperialismi ajal. Tööraha ekspluateerimise suurenemine.

2. **Finantskapital ja finantsoligarhia.** Pangamonopolide tekkimine. Mis on finantskapital. Finantsoligarhia ja kodanlik riik.

3. **Imperialistide võitlus maailmavalitsemise pärast.** Kapitali väljavedu. Millised on kapitali väljaveo põhjused. Inimkonna enamiku orjastamine liigkasuvõtjate maade poolt. Kapitali väljaveo iseärasused kaasajal. Maailma majanduslik jaotamine. Rahvusvahelised monopolid ja imperialistide võitlus maailmavalitsemise pärast. Maailma territoriaalne jaotamine imperialistlike riikide vahel ja võitlus selle ümberjaotamise pärast. Imperialismi agressiivne loomus.

4. **Imperialismi koloniaalsüsteem.** Kolonialismi olemus. Koloniaalne ekspluateerimine kui nõrgalt arenenud maade majandusliku mahajäämuse põhjus. Rõhutud rahvaste rahvuslik vabadusvõitlus iseseisvuse eest.

KÜSIMUSI VESTLUSEKS

1. Imperialismi majanduslikud põhitunnused.
2. Millist osa etendab finantsoligarhia tänapäeva kapitalismi tingimustes.
3. Millest on tingitud imperialistide võitlus maailmavalitsemise pärast.
4. Asumaade ja sõltuvate riikide rahvaste võitlus poliitilise ja majandusliku iseseisvuse eest.
5. NLKP XXIII kongress imperialistidevahelistest vastuoludest kaasajal.

KIRJANDUS

V. I. Lenin, Imperialism kui kapitalismi kõrgeim staadium. Teosed, 22. kd., lk. 184—245.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, I osa, IV—VI jagu.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXIII kongressi resolutsioon NLKP Keskkomitee aruande põhjal. I osa, Tallinn, 1966.

L. I. Brežnev, NLKP Keskkomitee aruanne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXIII kongressile. Tallinn, 1966.

IMPERIALISMI KOHT AJALOOS. KAPITALISMI ÜLDKRIIS

1. **Imperialism kui kapitalismi kõrgeim staadium.** Milles ilmneb kapitalismi parasitlikkus ja roiskumine. Riiklik-monopolistlik kapitalism. Poliitilise reaktsiooni suurenemine. Töölisliikumises esineva oportunisti majanduslikud alused. V. I. Lenin imperialismist kui väljasurevast kapitalismist. Imperialism on sotsialistliku revolutsiooni eelõhtu. Kapitalistlike maade majandusliku ja poliitilise arenemise ebaühtlus imperialismi ajajärgul. V. I. Lenin sotsialismi võidu võimalikkusest esialgu mõnedel maadel või ühel maal eraldi.

2. **Kapitalismi üldkriis ja selle põhietaapid.** Kapitalismi üldkriisi tekkimine ja selle arenguetapid. Sotsialistliku maailmasüsteemi muutumine ajaloo arengu otsustavaks teguriks. Sotsialismi ja kapitalismi vastuolu kui kaasaja põhivastuolu. Koloniaalsüsteemi likvideerimine. Võitlus kolonialismi tagajärgede likvideerimiseks. Neokolonialism ja imperialistlike riikide otsene sõjaline agressioon.

3. **Kapitalismimaailma vastuolude teravnemine.** Kapitalistliku süsteemi ebastabiilsuse suurenemine. Kapitalistlike maade majanduse militariseerimine ja selle tagajärjed. Kapitalistlike maade arenemise ebaühtluse suurenemine ja jõudude vahekorra muutumine imperialismi leeris. Töörahvahulkade ekspluateerimise kasv ja klassivõitluse teravnemine.

KÜSIMUSI VESTLUSEKS

1. Miks imperialism on kapitalismi viimne staadium.
2. Milles ilmneb kapitalismi parasitlikkus ja roiskumine.
3. Millest on tingitud riiklik-monopolistliku kapitalismi areng ja milline on tema osatähtsus.
4. Kapitalismi üldkriisi praeguse etapi iseärasused.
5. Milliste tegurite mõjul muutub jõudude vahekord sotsialismi ja kapitalismi vahel.
6. Kommunistlike parteide ja rahvaste võitlus imperialistliku agressiooni vastu, rahu, demokraatia ja sotsialismi eest.

KIRJANDUS

- V. I. L e n i n, Imperialism kui kapitalismi kõrgeim staadium. 22. kd., lk. 246—281.
V. I. L e n i n, Euroopa Ühendriikide loosungist, 21. kd., lk. 305—308.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, I osa, IV—VII jagu.

Moskvas 14.—16. novembril 1957 toimunud sotsialistlike maade kommunistlike ja töölispartei esindajate nõupidamise deklaratsioon. «Kaasaja teoreetilisi probleeme». Tallinn, 1961, lk. 6—21.

Moskvas 1960. aasta novembris toimunud kommunistlike ja töölispartei esindajate nõupidamise avaldus. «Kaasaja teoreetilisi probleeme», Tallinn, 1961, lk. 32—74.

L. I. Brežnev, NLKP Keskkomitee aruanne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXIII kongressile. I osa, Tallinn, 1966.

SOTSIALISM JA KOMMUNISM

8. teema

KAPITALISMILT SOTSIALISMILE ÜLEMINEKU AJAJÄRK

1. **Kapitalismilt sotsialismile ülemineku ajajärgu vajalikkus.** Sotsialistliku tootmisviisi tekkimise iseärasused. Proletariaadi diktatuuri osa sotsialistliku majanduse loomises. Kommunistliku Partei juhtiv osa sotsialismi ülesehitamises. Ühiskondlik-majanduslikud formatsioonid ja klassid ülemineku-ajajärgul. Ülemineku-ajajärgu peaülesanded.

2. **Leninlik sotsialismi ülesehitamise plaan ja selle elluviimine.** NSV Liidu sotsialistlik industrialiseerimine. Põllumajanduse sotsialistlik ümberkujundamine. Kultuuri-revolutsioon. Sotsialistliku majanduse rajamise üldised seaduspärasused ja iseärasused eri maades.

3. **Sotsialismi võit NSV Liidus.** Sotsialistliku majandussüsteemi jagamatu valitsemine. Põhjalikud muutused ühiskonna klassikoosseisus. Sotsialismi täielik ja lõplik võit NSV Liidus. Sotsialismi saavutuste vankumatus sotsialistliku maailmasüsteemi raames.

KÜSIMUSI VESTLUSEKS

1. Milleks on vajalik kapitalismilt sotsialismile ülemineku ajajärk.

2. Millised on ühiskondliku majanduse põhivormid kapitalismilt sotsialismile ülemineku ajajärgul.

3. Proletariaadi diktatuuri osa sotsialistliku ühiskonna ülesehitamises.

4. Kuidas on meie maal ellu viidud leninlik sotsialismi ülesehitamise plaan.

5. Millised muutused ühiskonna klassikoosseisus toimusid sotsialismi ülesehitamise tulemusena.

KIRJANDUS

V. I. Lenin, Nõukogude võimu järjekordsed ülesanded. Teosed, 27. kd., lk. 211—216, 218—226, 229—231, 235—243.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, I osa, I ja II jagu.

NLKP XXIII kongressi direktiivid NSV Liidu rahvamajanduse arendamise viie aasta (1966—1970) plaani kohta. I osa, Tallinn, 1966.

9. teema

SOTSIALISTLIK MAJANDUSSÜSTEEM

1. **Tootmisvahendite ühiskondlik omandus. Töö iseloom sotsialismi tingimustes.** Ühiskondliku, sotsialistliku omanduse valitsemine. Kaks sotsialistliku omanduse vormi. Kaks sotsialistlike ettevõtete tüüpi. Isiklik omand sotsialismi tingimustes. Töötajate võrdsus tootmisvahendite suhtes. Tööraha seisundi põhjalik muutumine tootmisprotsessis. Sotsialistlikud tootmissuhted ja nende osa tootlike jõudude arenemises. Sotsialismi materiaal-tehniline baas.

2. **Sotsialismi majandusseadused.** Sotsialismi majandusseaduste objektiivne iseloom. Milles on majandusseaduste toime iseärasused sotsialismi tingimustes. Sotsialistliku tootmise eesmärk. NLKP XXIII kongress majandusseaduste kasutamisest rahvamajanduse juhtimise praktikas.

3. **Sotsialistliku riigi majanduslik osa.** Partei ja riigi majanduspoliitika teaduslikud alused. Meie maa majanduse juhtimise leninlikud printsiibid ja nende edasiarendamine NLKP otsustes.

KÜSIMUSI VESTLUSEKS

1. Milles on sotsialistliku omanduse kahe vormi ühised jooned ja erinevused.

2. Kuidas toimivad sotsialismi majandusseadused.

3. Sotsialistliku majanduse teadusliku juhtimise tähtsus.

4. Milles on majanduse juhtimise demokraatliku tsentralismi olemus.

KIRJANDUS

V. I. Lenin, Põlise elulaadi purustamiselt uue loomisele. Teosed, 30. kd., lk. 476—478.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXIII kongressi resolutsioon NLKP Keskkomitee aruande põhjal, II ja III osa. Tallinn, 1966.

NLKP XXIII kongressi direktiivid NSV Liidu rahvamajanduse arendamise viie aasta (1966—1970) plaani kohta, II osa. Tallinn, 1966.

L. I. Brežnev, NLKP Keskkomitee aruanne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXIII kongressile, IV osa. Tallinn, 1966.

10. teema

SOTSIALISTLIKU MAJANDUSE PLAANIPÄRANE ARENEMINE

1. **Planeerimine kui sotsialismi tähtis eelis.** Majanduse plaanipärase korraldamise võimalikkus ja vajalikkus sotsialismi tingimustes. Plaanipärase, proportsionaalse arenemise seadus. Töö kokkuhoiu seadus. Rahvamajanduse planeerimine sotsialismi majandusseaduste teadliku kasutamise alusel. Põhiproportsioonid sotsialistlikus majanduses. Rahvamajandusbilansid.

2. **Rahvamajanduse planeerimise organisatsioon ja meetodid.** Plaani koostamine, perspektiivplaneerimine ja jooksev planeerimine. Riiklik tsentraliseeritud planeerimine ja ettevõtete initsiatiiv. Demokraatlik tsentralism majanduslikus ülesehitustöös. Kolhoositootmise planeerimise iseärasused. Plaanide teadusliku põhjendamise vajalikkus.

3. **Planeerimise täiustamine kaasaja tingimustes.** Partei ja valitsuse abinõud planeerimise, majandusliku stimuleerimise, majanduse organiseerimise ja juhtimise vormide täiustamiseks. NLKP XXIII kongress NSV Liidu rahvamajanduse arendamise viie aasta (1966—1970) plaani põhiülesannetest. Üldrahvalik võitlus partei XXIII kongressi otsuste elluviimise eest.

KÜSIMUSI VESTLUSEKS

1. Millest on tingitud rahvamajanduse plaanipärase korraldamise objektiivne vajalikkus.

2. Milles seisavad plaanimajanduse eelised.

3. Millist osa etendavad sotsialistliku majanduse arendamise perspektiivplaani ja jooksvad plaanid.

4. V. I. Lenin tsentraliseeritud planeerimise ja majandusliku initsiatiivi arendamise tähtsusest.

5. Milles on uue planeerimise ja majandusliku stimuleerimise süsteemi põhisisu.

6. Milles seisab viie aasta (1966—1970) plaani majanduslik peaülesanne.

KIRJANDUS

V. I. Lenin, Ühtsest majandusplaanist. Teosed, 32. kd., lk. 116—121.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, II osa, I jagu, § 3.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXIII kongressi resolutsioon NLKP Keskkomitee aruande põhjal, II ja III osa. Tallinn, 1966.

NLKP XXIII kongressi direktiivid NSV Liidu rahvamajanduse arendamise viie aasta (1966—1970) plaani kohta. Tallinn, 1966.

NSV Liidu põllumajanduse edasiarendamise pakilistest abinõudest. NLKP Keskkomitee pleenumi otsus, vastu võetud 26. märtsil 1965. Tallinn, 1965.

Tööstuse juhtimise parandamisest, planeerimisest, täiustamisest ja tööstusliku tootmise majandusliku stimuleerimisest intensiivistamisest. NLKP Keskkomitee pleenumil 29. septembril 1965 vastuvõetud otsus. Tallinn, 1965.

Riikliku sotsialistliku tootmisettevõtte põhimäärus.

11. teema

KAUBATOOTMINE SOTSIALISMI TINGIMUSTES

1. **Kaubatootmise iseärasused sotsialismi tingimustes.** Kaubalis-rahaliste suhete plaanipärane iseloom. Kaup kui sotsialistliku tootmise produkt ning tema tarbimisväärtus ja väärtus. NLKP XXIII kongress toodangu kvaliteedi põhjalikust parandamisest.

2. **Väärtusseaduse osa plaanimajanduses.** Sotsialismi väärtussuhete süsteem. Planeerimine ja väärtusseadus. Hind sotsialistlikus majanduses.

3. **Raha sotsialistlikus majanduses.** Milliseid funktsioone täidab raha sotsialismi tingimustes. Raharingluse seadus.

KÜSIMUSI VESTLUSEKS

1. Milles seisavad kaubatootmise iseärasused sotsialismi tingimustes.

2. Kuidas tootmise planeerimisel arvestatakse nõudmist kaupade järele.

3. Toodangu kõrge kvaliteedi ja kokkuhoiurežiimi tähtsus sotsialistliku majanduse eduka arendamise seisukohalt.

4. Millised on raha funktsioonid sotsialismi tingimustes.

KIRJANDUS

V. I. Lenin, Kulla tähendusest nüüd ja pärast sotsialismi täielikku võitu. Teosed, 33. kd., lk. 84—91.

NLKP XXIII kongressi direktiivid NSV Liidu rah-

vamajanduse arendamise viie aasta (1966—1970) plaani kohta. Tallinn, 1966.

Tööstuse juhtimise parandamisest, planeerimise täiustamisest ja tööstusliku tootmise majandusliku stimuleerimise intensiivistamisest. NLKP Keskkomitee pleenumil 29. septembril 1965 vastuvõetud otsus. Tallinn, 1965.

12. teema

ISEMAJANDAMINE JA RENTAABLUS

1. **Sotsialistlik tootmisettevõte.** Rahvamajanduse algüli. Majandussuhted ühiskonna, ettevõtte ja iga töötaja vahel, nende vastastikune side.

Isemajandamise olemus ja selle ülesanded. Isemajandamine ja majandusseadused.

2. **Isemajandamise põhiprintsiibid.** Ettevõtete rentaablus ja selle suurendamise teed. Ettevõtete majandusliku iseseisvuse laiendamine. Kasumi osatähtsuse suurendamine ettevõtete kollektiivide majanduslikul stimuleerimisel. Tootmise arendamise, materiaalse ergutamise, sotsiaal-kultuuriliste ürituste ja elamuehituse fondide moodustamise ja kulutamise kord. NLKP XXIII kongress täielikust isemajandamisest. Isemajandamise iseärasused kolhoosides.

3. **Tootmisfondide efektiivne kasutamine.** Majandusreformi tähtsus tootmisfondide parema kasutamise ja tootmise efektiivsuse suurendamise seisukohalt. Tasu tootmisfondide eest. Tehnika ja tootmispindade parema kasutamise teed. Tooraine, materjalide, kütuse ja elektrienergia säästlik kasutamine. Võitlus kokkuhoiu ja säästlikkuse eest. Abinõud materiaal-tehnilise varustamise süsteemi täiustamiseks.

KÜSIMUSI VESTLUSEKS

1. Milles on täieliku isemajandamise olemus.
2. Partei ja valitsuse abinõud isemajandamise tugevdamiseks.
3. Ettevõtete tootmisfondide parema kasutamise teed.
4. Milles on kasumi ja rentaabluse osa sotsialistlikus majanduses.

KIRJANDUS

V. I. Lenin, Nõukogude võimu järjekordsed ülesanded. Teosed, 27. kd., lk. 209—247.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm. II osa, I jagu, § 3.

NLKP XXIII kongressi direktiivid NSV Liidu rahvamajanduse arendamise viie aasta (1966—1970) plaani kohta, III—VI osa. Tallinn, 1966.

NSV Liidu põllumajanduse edasiarendamise pakulistest abinõudest. NLKP Keskkomitee pleenumi otsus, vastu võetud 26. märtsil 1965. Tallinn, 1965.

Tööstuse juhtimise parandamisest, planeerimise täiustamisest ja tööstusliku tootmise majandusliku stimuleerimise intensiivistamisest. NLKP Keskkomitee pleenumil 29. septembril 1965 vastuvõetud otsus. Tallinn, 1965.

13. teema

ÜHISKONDLIKU TÖÖ SOTSIALISTLIK ORGANISATSIOON

1. **Töö sotsialistliku organisatsiooni põhijooned.** Sotsialism kui kapitalismiga võrreldes kõrgem ühiskondliku töö organiseerimise vorm. Tööjõu eksploateerimise ja kaubalise iseloomu likvideerimine. Vajalik töö ja lisatöö. Õigus tööle. Töö üldine ja kohustuslik iseloom. Sotsialistlikud töö stimuleerimise meetodid. Sotsialistlik töödistsipliin.

2. **Ühiskondliku töö viljakus.** Milline on tööviljakuse osa sotsialistliku ühiskonna arenemises. Ühiskondliku töö viljakuse kasvu tegurid. NLKP XXIII kongress teaduse ja tehnika progressi kiirendamisest. Tootmise spetsialiseerimise ja koopereerimise areng ja nende majanduslik efektiivsus. Sotsialistlik võistlus ja selle osa majanduse arendamises ja töörahva kommunistlikus kasvatamises. Tööviljakuse tõstmise ülesanded uuel viisaastakul. Elanikkonna kultuurilise ja tehnilise taseme ning kaadri kvalifikatsiooni tõus.

3. **Tootmise ja töö teaduslik organiseerimine.** Milline tähtsus on töö õigel organiseerimisel selle viljakuse tõstmise ja töötingimuste parandamise seisukohalt. Eesrindlike ettevõtete, tsehhide ja jaoskondade kogemused töö teadusliku organiseerimise alal.

NLKP XXIII kongress viiepäevasele töönaädalale üleminekust.

KÜSIMUSI VESTLUSEKS

1. Milles on töö sotsialistliku organisatsiooni eelised.

2. V. I. Lenin tööviljakuse kasvu tähtsusest kommunismi võidu saavutamisel.

3. Mille arvel on võimalik tõsta tööviljakust.
4. Mida annab tootmise ja töö teaduslik organiseerimine.
5. Sotsialistlik võistlus uue viie aasta plaani täitmiseks enne tähtaega.

KIRJANDUS

V. I. Lenin, Kuidas organiseerida võistlust? Teosed, 26. kd., lk. 373—382.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, II osa, I ja II jagu.

NLKP XXIII kongressi direktiivid NSV Liidu rahvamajanduse arendamise viie aasta (1966—1970) plaani kohta, II, III ja VII osa. Tallinn, 1966.

L. I. Brežnev, NLKP Keskkomitee aruanne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXIII kongressile, II ja III osa. Tallinn, 1966.

A. N. Kossõgin, NLKP XXIII kongressi direktiivid NSV Liidu rahvamajanduse arendamise viie aasta (1966—1970) plaani kohta. II ja VII osa. Tallinn, 1966.

14. teema

TÖÖ JÄRGI JAOTAMINE JA ÜHISKONDLIKUD TARBIMISFONDID

1. **Töö järgi jaotamine kui sotsialismi majandusseadus.** Ühiskonna kontroll töö määra ja tarbimise määra üle. Ühiskonna, ettevõtete kollektiivide ja üksiktöötajate majanduslike huvide ühendamine. Moraalsete ja materiaalsete stiimulite ühendamine. Võrdsustamise kahjulikkus töö tasustamisel. Töö järgi jaotamine ja kommunismi ehitamine.

2. **Palk riiklikes ettevõtetes.** Palga organiseerimise põhiprintsiibid sotsialistlikes ettevõtetes. Palga vormid ja süsteemid. Abinõud palga reguleerimiseks. Materiaalse ergutamise fond ettevõtetes ja selle kasutamine.

3. **Töö tasustamine kolhoosides.** Töö tasustamise iseärasused kolhoosides. Partei ja valitsuse abinõud kolhooside ja kolhoosnikute sissetulekute tõstmiseks ühismajapidamise kasvu alusel. Kolhoosnikute igakuise, sovhoositöölise palga tasemele vastava garanteeritud töötasu sisseseadmine.

4. **Ühiskondlikud tarbimisfondid.** Ühiskondlike tarbimisfondide tähtsus rahva elatustaseme tõstmisel. Ühiskondlike tarbimisfondide liigid. Ühiskondlike tarbimisfondide

ja töö järgi tasumise vahekord. Ühiskondlike tarbimisfondide kasv uuel viisaastakul.

5. **Rahva elatustaseme edasise tõstmise põhiteed.** Rahva elatustaseme näitajad. Viie aasta (1966—1970) plaani ülesanded töörahva materiaalse heaolu ja kultuuritaseme tõstmise alal. Töö järgi tasustamise kasv. Ühiskondlikud tarbimisfondid. Tarbimise kasv. Elanikkonna varustamine korteritega. Elanikkonna sissetulekute taseme ühtlustamine.

KÜSIMUSI VESTLUSEKS

1. Sotsialismi printsiip: «Igaühele tema võimete kohaselt, igaühele tema vajaduste järgi.»
2. Palga kasvu sõltuvus tööviljakuse kasvust.
3. Tööliste ja kolhoosnike töö tasustamise täiustamise teed.
4. Millist osa etendavad ühiskondlikud tarbimisfondid töörahva reaaltulude kasvus.
5. Mida otsustas NLKP XXIII kongress nõukogude rahva materiaalse heaolu edasise kasvu kohta.

KIRJANDUS

K. Marx, Gotha programmi kriitika. K. Marx ja F. Engels, Valitud teosed, II kd., lk 11—16.

V. I. Lenin, Riik ja revolutsioon. Teosed, 25. kd., lk. 433—443.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, II osa, II jagu.

L. I. Brežnev, NLKP Keskkomitee aruanne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXIII kongressile, III osa. Tallinn, 1966.

A. N. Kossõgin, NLKP XXIII kongressi direktiivid NSV Liidu rahvamajanduse arendamise viie aasta (1966—1970) plaani kohta. VII osa. Tallinn, 1966.

Riikliku sotsialistliku tootmisettevõtte põhi-määrus.

15. teema

SOTSIALISTLIK TAASTOOTMINE JA RINGLUSPROTSESS

1. **Sotsialistliku laiendatud taastootmise olemus.** Milles on sotsialistliku taastootmise põhilised iseärasused. Ühiskondlik koguprodukt ja selle koostisosad. Grupi «A» (tootmisvahendid) eeliskasv. NLKP XXIII kongressi grupi «A» ja grupi «B» (tarbeesemed) kasvutempo lähendamisest.

2. **Rahvatulu.** Millest oleneb riigi rahvatulu kasv. Sotsialismi eelised rahvatulu kasvutempo alal. Rahvatulu kasv ja ühiskondliku tootmise efektiivsuse suurenemine uuel viisaastakul. Millisteks eesmärkideks kasutatakse rahvatulu. Akumulatsioonifond ja tarbimisfond. Sotsialistliku akumulatsiooni iseloomulikud jooned.

3. **Ringlusprotsess sotsialistlikus majanduses.** Ringlusprotsessi iseärasused sotsialismi tingimustes. Kaubanduse liigid ja ülesanded. Sotsialistliku ühiskonna rahandus. Riigieelarve. Krediidi ja rahasüsteemi osa. Riiklikust finantsdistsipliinist ja kokkuhoiurežiimist range kinnipidamise vajalikkus.

KÜSIMUSI VESTLUSEKS

1. Milles on sotsialistliku ja kapitalistliku taastootmise printsiipiaalne erinevus.
2. Mille arvel kasvab rahvatulu.
3. Ühiskondliku tootmise majandusliku efektiivsuse tähtsus rahvatulu kasvu seisukohalt.
4. Akumulatsioonifondi ja tarbimisfondi vahekord.
5. Milles seisavad rahandussüsteemi funktsioonid sotsialistlikus majanduses.

KIRJANDUS

K. Marx, Gotha programmi kriitika, K. Marx ja F. Engels, Valitud teosed, II kd., lk. 11—12.

V. I. Lenin, Ähvardav kataastroof ja kuidas selle vastu võidelda. Osa «Pankade natsionaliseerimine», Teosed, 25. kd., lk. 307—312.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, II osa, I ja II jagu.

NLKP XXIII kongressi direktiivid NSV Liidu rahvamajanduse arendamise viie aasta (1966—1970) plaani kohta. Tallinn, 1966.

L. I. Brežnev, NLKP Keskkomitee aruanne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXIII kongressile, II ja III osa. Tallinn, 1966.

A. N. Kossõgin, NLKP XXIII kongressi direktiivid NSV Liidu rahvamajanduse arendamise viie aasta (1966—1970) plaani kohta. Tallinn, 1966.

16. teema

SOTSIALISTLIK MAAILMAMAJANDUSSÜSTEEM

1. **Sotsialistliku maailmasüsteemi tekkimine.** Sotsialistliku maailmasüsteemi tekkimise ja arenemise põhiastjad. Sotsialistliku maailmasüsteemi olulised eelised kapitalistliku maailmasüsteemiga võrreldes. NLKP ja vennalike

kommunistlike ja töölisparteide hoolitsus sotsialistliku sõprusühenduse monoliitsuse kindlustamise, võimsuse ja mõju suurendamise eest.

2. Sotsialistlike maade majanduslik koostöö ja üksteise abistamine. Sotsialistlik rahvusvaheline tööjaotus. Vastastikuse Majandusliku Abistamise Nõukogu osa vennasmaade majanduse arengus. Sotsialistlike maade spetsialiseeritud tootmisharude koordineerimine. Sotsialistlike suurettevõtete ühine ehitamine. Kaubanduse areng sotsialistlike maade vahel. Koostöö teaduse ja tehnika alal. Krediidisidemete laienemine.

3. Kahe maailmasüsteemi majanduslik võistlus. Sotsialismimaade eelised majanduse arengu tempo alal. Sotsialistlike maade osa kasv maailma toodangus. Koloniaalikkest vabanenud ja rahvuslikku majandust arendavatele rahvastele sotsialismimaade poolt antava abi vormid.

KÜSIMUSI VESTLUSEKS

1. Milles on sotsialistliku maailmasüsteemi eelised kapitalistliku maailmasüsteemiga võrreldes.

2. Millised on sotsialistlike maade majandusliku koostöö põhi-vormid.

3. NLKP XXIII kongress sotsialistliku sõprusühenduse monoliitsuse kindlustamisest.

KIRJANDUS

V. I. Lenin, Riik ja revolutsioon. Teosed, 25. kd., lk. 429—433.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, I osa, III jagu, II osa, VI jagu.

Moskvas 14.—16. novembril 1957 toimunud sotsialistlike maade kommunistlike ja töölisparteide esindajate nõupidamise deklaratsioon. «Kaasaja teoreetilisi probleeme», Tallinn, 1961, lk. 6—21.

Moskvas 1960. aasta novembris toimunud kommunistlike ja töölisparteide esindajate nõupidamise avaldus. «Kaasaja teoreetilisi probleeme», Tallinn, 1961, lk. 32—74.

L. I. Brežnev, NLKP Keskkomitee aruanne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXIII kongressile, I osa. Tallinn, 1966.

A. N. Kossõgin, NLKP XXIII kongressi direktiivid NSV Liidu rahvamajanduse arendamise viie aasta (1966—1970) plaani kohta, VIII osa. Tallinn, 1966.

SOTSIALISMILT KOMMUNISMILE

1. **Kommunismi kaks faasi.** Sotsialismi ja kommunismi ühised jooned ja erinevused. NLKP programm kommunismi materiaal-tehnilise baasi loomisest, kommunistlike ühiskondlike suhete arendamisest ja töörahva kommunistlikust kasvatamisest. Kommunistliku Partei kui juhtiva ja suunava jõu kasvav osa kommunismi ehitamisel.

2. **Kommunismi materiaal-tehnilise baasi rajamine.** Partei ja rahva majanduslik peaülesanne. Kommunismi materiaal-tehnilise baasi rajamise põhisuunad. Uus viisaastak kui suur samm kommunismi materiaal-tehnilise baasi rajamisel. Sotsialistliku omanduse kahe vormi lähendamise teed ning linna ja maa sotsiaalsete ja klassiliste erinevuste järkjärguline kadumine. Sotsialistliku töö kommunistlikuks tööks ümberkasvamise protsess.

3. **Töörahva kommunistlik kasvatamine.** NLKP XXIII kongress töörahva kommunistliku kasvatamise tähtsusest tänapäeva tingimustes. Sotsialistliku võistluse, töötajate teadliku distsipliini ja kommunistliku töösse suhtumise osa uue ühiskonna loomises.

KÜSIMUSI VESTLUSEKS

1. Millised on kommunistliku ühiskonna ülesehitamise peaülesanded.
2. Uue viie aasta plaani tähtsus kommunismi materiaal-tehnilise baasi rajamisel ja töörahva heaolu tõstmisel.
3. Töörahva kommunistliku kasvatamise ülesanded tänapäeva tingimustes.

KIRJANDUS

K. Marx, Gotha programmi kriitika. K. Marx ja F. Engels, Valitud teosed, II kd., lk. 11—16.

V. I. Lenin, Suur algatus. Teosed, 29. kd., lk. 377—400.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, II osa.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXIII kongressi resolutsioon NLKP Keskkomitee aruande põhjal, II ja III osa, Tallinn, 1966.

NLKP XXIII kongressi direktiivid NSV Liidu rahvamajanduse arendamise viie aasta (1966—1970) plaani kohta. Tallinn, 1966.

L. I. Brežnev, NLKP Keskkomitee aruanne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXIII kongressile, IV osa. Tallinn, 1966.

A. N. Kossõgin, NLKP XXIII kongressi direktiivid NSV Liidu rahvamajanduse arendamise viie aasta (1966—1970) plaani kohta, II—VII osa. Tallinn, 1966.

FILOSOOFIA KURSUSE õppeplaan ja programm

Jrk. nr.	Teema	Tundide arv	
		loen- guteks	vest- lusteks
1.	Mis on filosoofia	2	
2.	Mateeria ja teadvus	2	4
3.	Materialistliku dialektika seadused	4	4
4.	Materialistliku dialektika kategooriad	2	2
5.	Kuidas inimene tunnetab teda ümbritsevat maailma	2	2
6.	Mida uurib ajalooline materialism	2	2
7.	Uhiskondlik-majanduslikud formatsioonid	2	2
8.	Inimeste ühtekuuluvuse ajaloolised vormid	2	2
9.	Marksistlik-leninlik õpetus klassidest ja riigist	2	4
10.	Sotsiaalsed revolutsioonid	2	
11.	Uhiskondlik teadvus	2	2
12.	Rahvas kui ajaloo arenemise otsustav jõud	2	2
Kokku		24	24

1. teema

MIS ON FILOSOOFIA

Filosoofia kui teadus. Filosoofia põhiküsimus. Millise vastuse sellele annavad materialistid ja idealistid. Kelle teenistuses on materialism ja idealism. Materialism ja teadus. Idealism ja religioon.

Meetodi mõiste. Dialektika ja metafüüsika kui kaks vastandlikku tunnetusmeetodit.

Revolutsiooniline pööre, mille filosoofias toime pani marksism. Mida uurib marksistlik-leninlik filosoofia. Dialektiline ja ajalooline materialism kui teadus looduse, ühiskonna ja mõtlemise arenemise kõige üldisematest seadustest. Marksistlik-leninlik filosoofia kui ühiskonna tunnetamise ja revolutsioonilise ümberkujundamise meetod. Filosoofia parteilisus. Marksistlik-leninliku filosoofia loov iseloom.

KIRJANDUS

F. Engels, Ludwig Feuerbach ja klassikalise saksa filosoofia lõpp.
K. Marx ja F. Engels, Valitud teosed, II kd., lk. 303—305.

V. I. Lenin, Marksismi kolm allikat ja kolm komponenti. Teosed, 19. kd., lk. 3—8.

V. I. Lenin, Karl Marx. Osa «Marxi õpetus», Teosed, 21. kd., lk. 34—42.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm. Sissejuhatus, II osa, V jagu, § 1 ja 3.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXIII kongressi resolutsioon. NLKP Keskkomitee aruande põhjal, III osa, Tallinn, 1966.

Antud ja järgmiste teemade õppimiseks soovitatakse kasutada V. Afanasjevi populaarset õpikut «Algteadmisi filosoofiast», Tallinn, 1966.

2. teema

MATEERIA JA TEADVUS

Dialektiline materialism maailma ühtsusest, Leninlik mateeria definitsioon. Mateeriat ei saa luua ega hävitada. Maailma loomisest jutlustava religioosse õpetuse kriitika.

Liikumine kui mateeria eksisteerimise vorm. Mateeria liikumise põhivormid.

Ruum ja aeg ning nende lahutamatu side liikuva mateeriaga.

Mateeria ja teadvuse vahekord. Teadvus kui kõrgelt organiseeritud mateeria omadus, välismaailma peegeldamise aktiivne protsess. Idealismi ja vulgaarmaterialismi teadvusekäsituse paikapidamatus. Hingest jutlustava religioosse õpetuse kriitika.

Inimteadvus kui looduse ja ühiskonna arenemise produkt. Töö osa inimteadvuse tekkimises. Keel kui läbikäimisevahend ja mõtete vahetamise abinõu.

KÜSIMUSI VESTLUSEKS

Esimene õppus

1. Mis on mateeria.
2. Liikumine, ruum ja aeg kui mateeria eksisteerimise objektiivsed vormid. Kuidas tuleb mõista seisukohta: maailm on jäädav ajas ja lõputu ruumis.
3. Maailma materiaalsuse marksistliku käsituse tähtsus idealismi ja religiooni vastu võitlemisel.

Teine õppus

1. Teadvus kui kõrgelt organiseeritud mateeria omadus ja ühiskonna arenemise tulemus. Teadvus kui tegelikkuse peegelduse vorm.

2. Milles seisab idealismi ja vulgaarmaterialismi teadvusekäsituse paikapidamatus.

3. Keele kui suhtlemisvahendi ja mõtete vahetamise abinõu osa.

4. Milles avaldub teadvuse aktiivsus ja loov osa.

KIRJANDUS

F. Engels, *Anti-Dühring*. Tallinn, 1954, lk. 42—50, 52—54, 56—58, 105, 107, 298—299, 331 ja 335—336.

V. I. Lenin, *Materialism ja empiriokrititsim*. Teosed, 14. kd., I ptk. § 1, 4 ja 5; III ptk. § 1 ja 5; V ptk. § 1—3. Lk-d 27—39, 60—79, 127—134, 157—168, 232—253.

3. teema

MATERIALISTLIKU DIALEKTIKA SEADUSED

Mis on seadus. Looduse, ühiskonna ja mõtlemise arenemise kõige üldisemad seadused.

Vastandite ühtsuse ja võitluse seadus. Vastandlikkuse mõiste. Vastandite ühtsus ja võitlus kui dialektika tuum. Vastuolu. Vastandite võitlus kui arenemise allikas.

Vastuolude mitmekesisus, nende ilmnemise ja lahendamise iseärasused mitmesugustes tegelikkuse valdkondades (looduses, ühiskonna elus, tunnetuses). Antagonistlikud ja mitteantagonistlikud vastuolud. Tänapäeva ühiskonna arenemise põhilised vastuolud.

Sotsialistliku ühiskonna vastuolude mitteantagonistlik iseloom ning nende kindlakstegemise ja ületamise teed.

Kvantitatiivsete muutuste kvalitatiivseteks muutusteks ülemineku seadus. Kvaliteedi ja kvantiteedi mõiste. Kvaliteet ja omadus. Mõõt.

Kvantitatiivsete muutuste üleminek kvalitatiivseteks muutusteks. Pidevuse ja pidevusetuse ühtsus arenemises. Hüpe kui kvantitatiivsete muutuste kvalitatiivseteks muutusteks ülemineku üldine vorm.

Metafüüsilise arenemiskäsituse kriitika.

Vanalt kvaliteedilt uuele kvaliteedile ülemineku vormide mitmekesisus. Kvalitatiivsete muutuste iseärasused sotsialismilt kommunismile üleminekul.

Eituse eitamise seadus. Dialektiline eitamine ja selle osatähtsus arenemise protsessis. Eitamise dialektiline ja metafüüsiline käsitlus. Järjekestvus kui arenemise tähtis joon.

Eituse eitamine kui uue võitmatuse väljendus. Progress ühiskonna arenemises. Arenemise spiraalikujuiline iseloom — juba läbikäidud astmete mõningate joonte ja külgede kordumine kvalitatiivselt uuel alusel. Kommunism kui kapitalismi eitamine.

KÜSIMUSI VESTLUSEKS

Esimene õppus

1. Milliseid suhteid ja sidemeid nähtuste vahel nimetatakse seadus-pärasteks. Dialektika seadused kui looduse, ühiskonna ja mõtlemise arenemise kõige üldisemad seadused.

2. Vastandite ühtsuse ja võitluse seadus kui dialektika tuum.

a) Vastandite võitlus kui arenemise allikas.

b) Vastuolude mitmekesisus. Antagonistlikud ja mitteantagonistlikud vastuolud.

c) Sotsialistliku ühiskonna vastuolude mitteantagonistlik iseloom ning nende kindlakstegemise ja ületamise teed.

Teine õppus

1. Kvantitatiivsete muutuste üleminek kvalitatiivseteks muutusteks kui arenemise seadus. Hüpe kui kvantitatiivsete muutuste kvalitatiivseteks muutusteks ülemineku üldine vorm. Hüpete mitmekesisus.

2. Kvalitatiivsete muutuste iseloom sotsialismilt kommunismile üleminekul.

3. Dialektiline eitamine ja selle olemus. Järjekestvus kui arenemise tähtis joon. Arenemise üldsuund. Arenemise spiraalikujuiline iseloom. Progress ühiskonna arenemises. Eituse eitamise seaduse toime sotsialismi tingimustes.

KIRJANDUS

F. Engels, Anti-Dühring. Sissejuhatus, I ptk., I osa, XII ja XIII ptk., lk. 5—14 ja 105—126.

V. I. Lenin, Dialektika küsimusest. Teosed, 38. kd., lk. 349—357.

V. I. Lenin, Karl Marx. Osa «Dialektika», Teosed, 21. kd., lk. 36—38.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, I osa, I ja IV—VI jagu; II osa, V jagu, § 1.

L. I. Brežnev, NLKP Keskkomitee aruanne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXIII kongressile. Tallinn, 1966, I ja II osa.

4. teema

MATERIALISTLIKU DIALEKTIKA KATEGOORIAD

Materialistliku dialektika kategooriate mõiste. Marxistliku dialektika kategooriate ja seaduste seos.

Üksik, eriline ja üldine; nende kategooriate tähtsus tunnetuse ja praktilise tegevuse seisukohalt.

Põhjus ja tagajärg. Põhjuslikkus ja otstarbekohasus. Põhjuse ja tagajärje kategooriate teaduslik ja praktiline tähtsus.

Sisu ja vorm. Sisu määrav tähtsus ja vormi aktiivne osa. Vormi ja sisu vastuolu.

Olemus ja nähtumus, nende vastastikune seos ja vastastikune tingitus. Olemuse ja nähtumuse kategooriate tähtsus tunnetuse ja praktilise tegevuse seisukohalt.

Paratamatus ja juhuslikkus. Paratamatuse ja juhuslikkuse vastastikune seos. Paratamatuse ja juhuslikkuse kategooriate tähtsus arenguprotsesside mõistmise seisukohalt.

Võimalikkus ja tegelikkus, nende vastastikune seos ja teineteiseks üleminek. Reaalne ja abstraktne võimalikkus; subjektiivse teguri osa võimalikkuse realiseerimisel.

KÜSIMUSI VESTLUSEKS

1. Põhjus ja tagajärg.
2. Milles avaldub sisu ja vormi dialektika.
3. Paratamatuse ja juhuslikkuse dialektika.
4. Võimalikkuse muutumine tegelikkuseks ja subjektiivse teguri osa.
5. Materialistliku dialektika kategooriate tähtsus tunnetuse ja praktilise tegevuse seisukohalt.

KIRJANDUS

F. Engels, Anti-Dühring. Sissejuhatus, lk. 15—30.

V. I. Lenin, «Pahempoolsuse» lastehaigus kommunismis, Teosed, 31. kd., lk. 81—82.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm. Lk. 18—20, 35—38, 42—44.

5. teema

KUIDAS INIMENE TUNNETAB TEDA ÜMBRITSEVAT MAAILMA

Dialektiline materialism maailma tunnetatavusest. Agnostitsismi kriitika. Tunnetus kui tegelikkuse peegeldus inimteadvuses. Marksistlik tunnetusteooria ja selle põhjalik erinevus marksismieelsetest teooriatest.

Marksistlik praktika käsitus. Praktika kui tunnetusprotsessi lähtepunkt, alus ja eesmärk.

Tunnetuse meeleline ja ratsionaalne aste. Meelelise ja ratsionaalse ühtsus tunnetuses. Empirismi ja ratsionalismi kriitika.

Marksistlik õpetus tõest. Objektiivne tõde. Suhteline ja absoluutne tõde. Tõe konkreetsus. Praktika tõe kriteeriumina. Relativismi ja dogmatismi kriitika. Teooria ja praktika ühtsus. Teadusliku teooria osatähtsus kommunistlikus ülesehitustöös.

KÜSIMUSI VESTLUSEKS

1. Kuidas toimub tunnetusprotsess.
2. Ühiskondlik-ajalooline praktika kui tunnetuse alus. Praktika mõiste. Praktika kui tunnetuse liikumapanev jõud ja eesmärk.
3. Tõe objektiivsus. Suhteline ja absoluutne tõde. Praktika kui tõe kriteerium. Teooria ja praktika ühtsus kui marksismi-leninismi tähtis printsiip.

KIRJANDUS

- F. Engels, Anti-Dühring. I osa, VIII ja IX ptk., lk. 67—84.
V. I. Lenin, Materialism ja empiriokrititsism. Teosed, 14. kd. ptk., 4.—6. jagu, lk. 106—126.
V. I. Lenin, Dialektika küsimusest. Teosed, 38. kd., lk. 349—357.

6. teema

MIDA UURIB AJALOOLINE MATERIALISM

Marksismieelse sotsioloogia põhipuudused. Ajaloolise materialismi tekkimine kui revolutsiooniline pööre ühiskonnakäsituses.

Ajalooline materialism kui teadus ühiskonna arenemise kõige üldisematest seadustest ja liikumapanevatest jõududest. Materialistliku ajalookäsituse olemus. Ühiskonna arenemise seaduste objektiivne iseloom. Ühiskondliku olemise ja ühiskondliku teadvuse vahekord.

Ajaloolise materialismi parteilisus ja loov iseloom. Ajaloolise materialismi tähtsus kommunismi teooria ja praktika, ühiskonna teadusliku juhtimise seisukohalt.

KIRJANDUS

- F. Engels, Ludwig Feuerbach ja klassikalise saksa filosoofia lõpp. K. Marx ja F. Engels, Valitud teosed, II kd., lk. 317—331.
F. Engels, Karl Marxi matused. K. Marx ja F. Engels. Teosed, 19. kd., lk. 350—352 (v.k.).

V. I. Lenin, Karl Marx. Osa «Materialistlik ajalookäsitlus». Teosed, 21. kd., lk. 38—40.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, II osa, V jagu, § 1 ja 3.

7. teema

ÜHISKONDLIK-MAJANDUSLIKUD FORMATSIOONID

Ühiskonna elu looduslikud tingimused. Geograafilise keskkonna osa. Rahvastiku kasv ja selle tähtsus ühiskonna arenemises.

Tootmisviis kui ühiskonna arenemise peamine ja määrav jõud. Ühiskonna tootlikud jõud. Tootmissuhted. Tootlike jõudude ja tootmissuhete dialektika.

Sotsialismi tootlikud jõud. Sotsialistlikud tootmissuhted.

Tootlike jõudude ja tootmissuhete dialektika sotsialismi tingimustes ja kommunismi ehitamisel.

Ühiskonna majanduslik baas ja pealisehitus ja nende vastastikune toime.

Ühiskondlik-majandusliku formatsiooni mõiste. Formatsioonide arenemine ja vahetumine kui looduslooline protsess. Kommunistliku formatsiooni põhilised iseärasused.

KÜSIMUSI VESTLUSEKS 6. JA 7. TEEMA KOHTA

1. Milles on materialistliku ajalookäsituse olemus.
2. Tootmisviis kui ühiskonna arenemise peamine ja määrav jõud. Tootlike jõudude ja tootmissuhete vastastikune toime.
3. Sotsialistliku tootmisviisi tekkimise ja arenemise iseärasused.
4. Ühiskonna majanduslik baas ja pealisehitus.

KIRJANDUS

K. Marx. Eessõna teosele «Poliitilise ökonoomia kriitikast».

K. Marx ja F. Engels, Valitud teosed, I kd., lk. 280—283.

V. I. Lenin, Karl Marx. Osa «Materialistlik ajalookäsitlus», 21. kd., lk. 38—40.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, I osa, I jagu; II osa, I jagu.

A. N. Kossõgin, NLKP XXIII kongressi direktiivid NSV Liidu rahvamajanduse arendamise viie aasta (1966—1970) plaani kohta. Tallinn, 1966.

8. teema

INIMESTE ÜHTEKUULUVUSE AJALOOLISED VORMID

Sugukond, hõim, rahvagrupp ja rahvus kui inimeste ühtekuuluvuse ajaloolised vormid. Inimeste ühtekuuluvuse vormide sõltuvus tootmisviisist.

Rahvuste tekkimise sotsiaalsed ja majanduslikud alused. Rahvus ja klass. Proletaarne internatsionalism.

Rahvaste rahvusliku vabadusliikumise tõus ja imperiaalsi koloniaalsüsteemi lagunemine.

Sotsialism ja rahvused. Rahvusküsimuse lahendamine NSV Liidus. Rahvuste arenemine ja edasine üksteisele lähenemine kommunismi ehitamise tingimustes. Kommunism ja rahvused.

Perekond ja kodu.

KÜSIMUSI VESTLUSEKS

1. Kuidas on tekkinud ja arenevad rahvused.
2. Rahvuste õitseng ja üksteisele lähenemine sotsialismi tingimustes ja kommunismi ehitamisel.
3. Perekonnasuhete arenemine.

KIRJANDUS

K. Marx ja F. Engels, Kommunistliku Partei manifest. Valitud teosed, I kd., lk. 32—33.

V. I. Lenin, Kriitilisi märkmeid rahvusküsimuse kohta. Teosed, 20. kd., lk. 8—12.

V. I. Lenin, Rahvuste enesemääramise õigusest. Teosed, 20. kd., lk. 363—365.

V. I. Lenin, Sotsialistlik revolutsioon ja rahvuste enesemääramise õigus. Teosed, 22. kd., lk. 134—136.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, I osa, VI jagu; II osa, IV jagu.

L. I. Brežnev, NLKP Keskkomitee aruanne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXIII kongressile. Tallinn, 1966.

9. teema

MARKSISTLIK-LENINLIK ÕPETUS KLASSIDEST JA RIIGIST

Klasside tekkimine ja olemus. Leninlik klasside definitsioon.

Klassivõitlus kui antagonistlike formatsioonide arenemise liikumapanev jõud. Klassid ja klassivõitlus kapita-

listlikus ühiskonnas. Proletariaadi klassivõitluse põhi-
vormid. Kommunistliku partei osa proletariaadi klassi-
võitluses. Klasside koostöö kodanlike «teooriate» kriitika.

Klassid ja klassivõitlus kapitalismilt sotsialismile üle-
mineku perioodil.

Klassid sotsialismi tingimustes. Klassierinevustest
jagusaamise teed kommunismi ehitamise protsessis.

Marksism-leninism riigi tekkimisest ja olemusest. Riigi
sise- ja välisfunktsioonid. Riikide ajaloolised tüübid ja
vormid. Tänapäeva kodanliku riigi reaktsiooniline olemus.

Proletariaadi diktatuuri riik kui uus, kõrgem riigitüüp,
proletaarse riigi demokraatlik olemus. Kommunistlik par-
tei kui juhtiv ja suunav jõud proletariaadi diktatuuri
süsteemis.

Proletariaadi diktatuuri riigi üldrahvalikuks riigiks
ümberkasvamise protsess. Töölisklassi ja talurahva liidu
edasine kindlustamine kui kommunismi ehitamise vaja-
lik tingimus. Kogu ühiskonna sotsialistlik organiseeri-
tus iga inimese nimel ja igaühe sotsialistlik distsipliin
kogu ühiskonna nimel kui sotsialistliku demokraatia
olemus.

Sotsialistliku riikluse kindlustamine ja selle väljasure-
mise tingimused.

KÜSIMUSI VESTLUSEKS

1. Leninlik klasside definitsioon. Klassivõitlus kui antagonistlike
formatsioonide arenemise liikumapanev jõud.

2. Klassierinevustest jagusaamise teed.

3. Riigi tekkimine ja olemus. Kodanlik riik kui kodanluse klassi-
võimu tööriist.

4. Proletariaadi diktatuur. Selle peaülesanded. Proletariaadi dikta-
tuuri mitmesugused vormid.

5. Nõukogude riigi ülesanded ja funktsioonid kommunistliku üles-
ehitustöö praegusel etapil.

6. Riikliku distsipliini kõvendamine ja ühiskonna organiseerituse
suurendamine kui sotsialistliku demokraatia arendamise tähtsad tin-
gimused.

KIRJANDUS

K. Marx ja F. Engels, Kommunistliku Partei manifest. I ptk.,
Valitud teosed, I kd., lk. 19—29.

V. I. Lenin, Suur algatus. Teosed, 29. kd., lk. 386—390.

V. I. Lenin, Riik ja revolutsioon. V ptk. Teosed, 25. kd., lk.
426—443.

V. I. Lenin, Riigist. Teosed, 29. kd., lk. 434—452.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm. Sissejuhatus, I osa; II osa, III ja VII jagu.

L. I. Brežnev, NLKP Keskkomitee aruanne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXIII kongressile. Tallinn, 1966.

10. teema

SOTSIAALSED REVOLUTSIOONID

Sotsiaalne revolutsioon kui ühelt ühiskondlik-majanduslikult formatsioonilt teisele ülemineku seadus. V. I. Lenini revolutsioonilisest situatsioonist. Subjektiivse teguri osatähtsus revolutsioonis.

Sotsiaalsete revolutsioonide ajaloolised tüübid. Sotsialistliku revolutsiooni kvalitatiivne erinevus kõigist eelmistest sotsiaalsetest revolutsioonidest. Lenini sotsialistliku revolutsiooni teooria võidukäik kaasajal.

KIRJANDUS

V. I. Lenin, Euroopa Ühendriikide loosungist. Teosed, 21. kd., lk. 305—308.

V. I. Lenin, Riik ja revolutsioon. Teosed, 25. kd., lk. 367—385.
Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, I osa, I, II, V ja VI jagu; II osa I jagu, § 1 ja 2; III jagu, § 1 ja 2.

L. I. Brežnev, NLKP Keskkomitee aruanne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXIII kongressile. Tallinn, 1966.

11. teema

ÜHISKONDLIK TEADVUS

Ühiskondlik teadvus kui ühiskondliku olemise peegeldus. Ühiskondliku teadvuse vormid: poliitiline ja juriidiline ideoloogia, kunst, moraal, filosoofia, teadus, religioon. Nende seos ja vastastikune mõju.

Suhteline iseseisvus ühiskondliku teadvuse arenemises. Ideede aktiivne osa ühiskonna arenemises.

Ideoloogia klassiiseloome. Kommunistliku ja kodanliku ideoloogia lepitamatus.

NLKP nõukogude inimeste teadusliku maailmavaate, kommunistliku teadlikkuse kujundamisest.

KÜSIMUSI VESTLUSEKS

1. Ühiskondlik teadvus kui ühiskondliku olemise peegeldus.
2. Eesrindlike ideede osa ühiskonna arenemises. Sotsialistliku ideoloogia osa kommunismi ehitamises.
3. Ühiskondliku teadvuse vormid ja nende vastastikune seos ja vastastikune mõju.
4. Kõrge teadlikkus ja kindel veendumus kui kommunismiehitajate vajalikud omadused.

KIRJANDUS

K. Marx, Eessõna teosele «Poliitilise ökonomia kriitikast». K. Marx ja F. Engels, Valitud teosed, I kd., lk. 280—283.

V. I. Lenin, Noorsooühingute ülesanded. Teosed, 31. kd., lk. 252—268.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, I osa III—VII jagu, II osa III—VII jagu.

L. I. Brežnev, NLKP Keskkomitee aruanne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXIII kongressile. Tallinn, 1966.

12. teema

RAHVAS KUI AJALOO ARENEMISE OTSUSTAV JÕUD

Mõiste «rahvas» definitsioon. Rahvas kui ajaloo looja. Rahvahulkade osa materiaalsete hüvede ja vaimse kultuuri loomises ning ühiskonna revolutsioonilises ümberkujundamises.

V. I. Lenin masside, klasside, parteide ja juhtide vahekorra-
st.

Isiksuse osa ajaloos. Väljapaistvate isiksuste ja juhtide autoriteedi tähtsus ühiskonna elus. Subjektivismi ja voluntarismi kriitika.

Rahvahulkade osatähtsuse kasv ajaloo arengu protsessis. Rahvahulkade osa sotsialismi ja kommunismi ehitamise protsessis. Kommunistlik Partei kui rahva juhtiv ja suunav jõud võitluses kommunismi eest.

KÜSIMUSI VESTLUSEKS

1. Rahvahulkade osa materiaalsete ja kultuuriliste väärtuste loomises. Rahvas kui revolutsiooniliste ümberkujunduste peajõud.

2. Ühiskond ja isiksus. Väljapaistvad isiksused, nende koht ja osa ühiskonna arengus. Isiksusele ajaloos langeva osa subjektivistlik-idealistliku käsituse kriitika.

3. Rahvahulkade osa kasv kui sotsialismi arenemise seadus. NLKP kui rahva juhtiv ja suunav jõud võitluses kommunismi eest.

KIRJANDUS

V. I. Lenin, Karl Marx, Teosed, 21. kd., lk. 39—40.

V. I. Lenin, «Pahempoolsuse» lastehaigus kommunismis. V ptk. Teosed, 31. kd., lk. 22—28.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, I osa V ja VIII jagu; II osa II, III ja V jagu, § 1 «e», VII jagu.

Isikukultusest ja selle tagajärgedest ülesäämise kohta. NLKP Keskkomitee otsus, Tallinn, 1956.

L. I. Brežnev, NLKP Keskkomitee aruanne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXIII kongressile. Tallinn, 1966.

ПРОГРАММА ШКОЛЫ ОСНОВ МАРКСИЗМА-ЛЕНИНИЗМА. На эстонском языке. Издательство «Ээсти Раамат». Таллин, Пярнуское шоссе, 10.

Toimetaja A. Kerge. Kunstiline toimetaja L. Kruusmaa. Tehniline toimetaja M. Ueson. Korrektorid L. Golberg ja M. Ojamaa.

Laduda antud 30. VII 1966. Trükkida antud 1. IX 1966. Paber 54×84, 1/16. Trükipoognaid 3,25. Tingtrükipoognaid 2,7. Arvestuspoognaid 3,09. Trükiarv 5000. MB-06789. Tellimise nr. 2217. Trükikoda «Ühiselu», Tallinn, Pikk t. 40/42. Trükipaber nr. 2 — Kohila Paberivabrik.

Hind 7 kop.

7 kop.

A

27935

TU RAAMATUKOGU

1 0300 01130243 9